

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Alléer längs enskilda vägar på Gotland

Rapporter om natur och miljö – nr 2009: 12

Alléer längs enskilda vägar på Gotland

Ingunn Tryggvadotter

Omslagsbild: Allé i Kräklingbo

ISSN 1653-7041

LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN – VISBY 2009

Förord

Det finns många vackra små enskilda vägar på Gotland och trots att jag försökt ta mig ner på de flesta, så är det tyvärr möjligt att jag missat någon allé någonstans. Om så är fallet beklagar jag detta och skulle bli väldigt glad om jag fick veta var denna finns så att jag kan korrigera.

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
SAMMANFATTNING	4
INLEDNING/BAKGRUND	5
METOD	6
RESULTAT	9
FELKÄLLOR OCH DISKUSSION	13
NÅGRA AV GOTLANDS SOCKNAR I NÄRBILD	15
ROMA	15
NÄR	17
EKSTA	18
KLINTE	19
VÄTE	20
LOKRUME	21
GARDA	22
FOLE	23
DALHEM	24
HALLA	25
VAD SKULLE BEHÖVA GÖRAS?	27
ALLMÄNNA SKÖTSELRÅD FÖR ALLÉER	28
ASKSKOTTSJUKA	29
ALMSJUKA	30
REFERENSER	30
BILAGA 1	

Sammanfattning

För att kunna bevara och återställa de värden som finns i kulturlandskapets träd har Naturvårdsverket tagit fram ett åtgärdsprogram för de särskilt skyddsvärda träden i kulturlandskapet (Naturvårdsverket, rapport 5411, oktober 2004). Bland de prioriterade trädmiljöerna i åtgärdsprogrammet återfinns alléerna. Att plantera alléer var något som blev populärt i slutet av 1700-talet och de flesta av våra gamla alléer härstammar sannolikt från den tiden. De i alléerna ofta gamla och ihåliga träden utgör en mycket speciell och för många arter viktig miljö. När de gamla träden i skogsmarkerna avverkades under 1800 -1900-talet har de arter som är knutna till gamla träd fått en tillflyktsort i alléträd och andra gamla träd som växer i vårt kulturlandskap. Förutom att det numer finns ett åtgärdsprogram som inkluderar alléerna är dessa också generellt skyddade genom biotopskyddsbestämmelserna som infördes 1994. Det krävs endast fem planterade lövträd i en enkel eller dubbel rad längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap för att det skall räknas som en allé enligt biotopskyddsdefinitionen. Allén skall dessutom till övervägande del utgöras av vuxna träd.

Under år 2006 till 2007 har alléerna efter de enskilda vägarna inventerats för att skapa en bild av antalet och utseendet på alléerna runt ön. Alléer utmed allmän väg har vägverket låtit inventera. Metoden som användes vid inventeringen utmed enskild väg bygger dels på den så kallade KHG-05 metoden och dels det förslag till inventeringsmetod från åtgärdsprogrammet som fanns när inventeringen startade. Kriterierna för särskilt skyddsvärda träd i åtgärdsprogrammet har också använts och vissa indelningar från bland annat basinventeringsmanualen för gräsmarker.

Utmed de enskilda vägarna på Gotland har inalles 461 alléer hittats och inventerats, detta inräknat alléer där det rått viss tvekan till om de uppfyllt biotopskyddsdefinitionen, särskilt då med avseende på om träden varit planterade. Utöver dessa alléer har ytterligare 103 alléer dokumenterats utmed infarter till gårdar/hus. Dessa har inte inventerats noggrannare eftersom de ej stått på en utritad väg och för det mesta legat inne på tomtmark. Alléer förekommer över hela ön men med en aning mindre förekomst i de norra socknarna och de större barrskogbältena. Av alla de träd som inventerades i alléerna runt om på ön är cirka 9% eller mer exakt 952 stycken särskilt skyddsvärda, det vill säga att de uppfyller de kriterier för särskilt skyddsvärda träd som finns i åtgärdsprogrammet. En tredjedel av alléerna är klappade/hamlade och dominant trädslag är ask, följt av lönn och sedan lind.

Något annat som framkom under inventeringens gång är att få känner till det generella biotopskyddet och att det krävs tillstånd av länsstyrelsen för att göra någon form av ingrepp i allén som kan skada träden. Det är stor risk för att träden skadas vid olika former av väghållning (plogning, slyröjning mm). Trädsjukdomar är också ett hot mot dagens alléer. På Gotland finns i skrivande stund både almsjuka och askskottsjuka, två svampsjukdomar med hög dödlighet. Almsjukan är ännu begränsad i sin spridning medan askskottsjukan finns på hela ön.

Inledning

Alléer har både stora natur- och kulturvärden, träden kan vara så gamla som 300 år eftersom man redan under slutet av 1600-talet började anlägga alléer, då främst vid slott och herrgårdar. De flesta av våra gamla alléer härstammar sannolikt från slutet av 1700-talet då alléerna fick som störst genomslag. Alléträden som många gånger är gamla och ihåliga utgör en viktig livsmiljö för ett stort antal arter. Det ljusexponerade läget i kombination med dammpåverkan från omgivande vägar och åkrar gör att trädens bark ofta är impregnerad av näringsrikt stoft och uppflygande damm, något som kan ge en mycket rik lavflora. Alléerna kan också utgöra viktiga livsmiljöer för hålhäckande fågelarter, fladdermöss, insekter och lavar varav många är rödlistade. Fyra av fem rödlistade skalbaggar som är beroende av gammalträd återfinns idag i betade hagmarker, parker, kyrkogårdar samt i alléer och enskilda vägträd. Under 1800- och 1900-talet avverkades de flesta gamla träden i skogsmarken och de arter som trivs i gamla träd finns numera ofta kvar i gamla alléträd. Från andra världskriget och framåt har antalet alléer minskat kraftigt bland annat på grund av den starkt ökande bilismen och allt större fordon som krävt bredare vägar.

Alla alléer är sedan den 1 januari 1994 generellt skyddade genom införandet av biotopskyddsbestämmelserna (7 kap 11 § miljöbalken (1998:808) och 5-8 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.). I ett biotopskyddsområde får man inte bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kan skada naturmiljön. Vilket till exempel innebär att man inte får hugga ner alléträd eller utföra grävarbeten intill allén utan tillstånd från länsstyrelsen.

Vad definierar då en allé? Biotopskyddsdefinitionen för en allé är enligt miljöbalken "lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden skall till övervägande del utgöras av vuxna träd."

Inom åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet (Naturvårdsverket, rapport 5411, oktober 2004) ingår alléer bland de prioriterade trädmiljöerna och bevarandemålen. Åtgärdsprogram fastställs av Naturvårdsverket och innehåller konkreta och specifika åtgärder för skydd och vård av arter eller naturmiljöer som behöver detta för att de skall kunna fortleva och bestå.

Målet för alléer i åtgärdsprogrammet är att: "Antalet särskilt skyddsvärda träd i alléer minskar ej så att natur- och kulturvärden eller upplevelsevärden avsevärt försämras. Antalet skyddsvärda träd i allé vid statlig väg minskar ej mer än 15 % fram till 2014. Antalet alléer med särskilt skyddsvärda träd vid allmän och enskild väg minskar ej sett på länsnivå fram till 2014." Med särskilt skyddsvärda träd avses följande kategorier enligt figur 1.

Med särskilt skyddsvärda träd avses:

- a) Jätteträd; träd grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd*
- b) Mycket gamla träd; gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år
- c) Grova hålträd; träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam

* När begreppet grova jätteträd används avses träd med diameter över 1,27 meter och en omkrets över 4 meter.

Definitionen för särskilt skyddsvärda träd utgår från egenskaperna hos det enskilda trädet och både levande och döda träd ingår.

Figur 1. Definition av begreppet särskilt skyddsvärda träd taget från Naturvårdsverkets rapport 5411, oktober 2004, Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet.

För att veta om målen verkligen uppfylls för alléerna på Gotland måste först antalet alléer och skyddsvärda träd i dessa registreras. För att få en uppfattning om det genomfördes en inventering av alla alléer längs Gotlands enskilda vägar under våren 2006 och hösten 2006 till våren 2007. Att endast enskilda vägar har inventerats beror på att Vägverket tidigare gjort en inventering av alléer på ön utmed våra allmänna vägar. Då inventerades inte bara alléer utan även andra kulturmiljövärden. För den som vill går det att på Vägverkets hemsida se närmare på inventeringsresultaten. www.vv.se

Metod

Metoden som använts bygger bland annat på den metod som använts vid inventering av biologiskt värdefulla träd i Blekinge, Kalmar och Kronobergs län från 2005 och framåt (s.k. KHG-05 metoden) och ett förslag till inventeringsmetodik för åtgärdsprogram skyddsvärda träd i kulturlandskapet av Jonas Hedin, Länsstyrelsen i Kronoberg, Thomas Johansson Länsstyrelsen i Kalmar och Jonas Johansson Länsstyrelsen i Blekinge. Men metoden baseras också på de kriterier som anges för särskilt skyddsvärda träd i åtgärdsprogrammet och de data som efterfrågas i den GIS-skiktsspecifikation för de särskilt skyddsvärda träden som Naturvårdsverket skickat ut till länsstyrelserna. Utifrån ovan nämnda källor har lämpliga data valts ut för att på ett bra sätt dokumentera alléerna. Utvalda data går igenom här nedan.

Vägverket har på Gotland redan inventerat alléerna längs det allmänna vägnätet, under våren 1996, och därmed har sökandet efter alléer kunnat begränsas till endast de enskilda vägarna. Detta gör att inventeringarna endast överlappar på några få ställen. För att se vilka enskilda vägar som finns och begränsa sökområdet har kartsikt från lantmäteriet använts där bättre enskild bilväg, gata och sämre enskild bilväg varit inritade. På dessa är sällan eller aldrig korta uppfarter genom trädgården till gårdar/hus inlagda som enskild väg och har därmed inte inventerats noggrannare. När en allé vid en sådan uppfart påträffades har den endast ritats in så som en existerande allé i det efter inventeringen skapade kartsiktet. Inritade enskilda gator i större samhällen (Visby, Klintehamn m.fl.) har inte inventerats utan ansetts falla under kommunens ansvar. Inte heller alléer vid kyrkor och kyrkogårdar har inventerats då de redan finns dokumenterade i kyrkogårdsinventeringen och i de vårdplaner som finns för kyrkorna och kyrkogårdarna.

För alla alléer som påträffades fördes separata uppgifter för allén i sin helhet och för de enskilda träd i allén som uppfyllde någon av definitionerna för särskilt skyddsvärda träd med ett undantag. Den förändring som gjordes var att för jätteträd sänktes grovlekskravet från 1m till 80cm i diameter eftersom så grova träd är förhållandevis ovanliga här på Gotland.

Uppgifter som noterades:

För alléerna

- 1) Id i form av sockennamn och löpnummer för allén
- 2) Datum då allén inventerades och inventerare
- 3) Antalet träd i allén
- 4) Trädarter och hur många av varje
- 5) Ålder (d.v.s. om träden är likåldriga, nyplantering etc.)

- 6) Om någon rödlistad art observerats och vilken (på grund av tidsbrist har inte träden undersökts noggrant med avseende på att finna rödlistade arter, men har en sådan observerats noteras det givetvis)
- 7) Om träden är klappade¹ och vilken klappningskategori merparten av träden tillhör (se punkt 7 för de särskilt skyddsvärda träden)
- 8) Om det finns hålträd (noteras allra helst när de ej faller in under ”särskilt skyddsvärda träd”)
- 9) Fritext/Övriga observationer – om något särskilt observerats
- 10) Alléns position och Id dokumenteras på kartan.
- 11) Exponering (1-3) (har sällan bedömts då de flesta alléer står öppet)
 - 1 – fristående/öppet
 - 2 – halvöppet
 - 3 – slutet
- 12) Vårdbehov (1-4) (har sällan bedömts)
 - 1 – akuta åtgärder inom två år
 - 2 – åtgärder inom tio år
 - 3 – ej i behov av åtgärder
 - 4 – (bör ej frihuggas, fri utveckling) bytt till – behov av förnygring

Exponering och vårdbehov bedöms i de flesta fall inte, har något särskilt observerats med avseende på dessa bedömningar har det skrivits in i fritexten. De flesta alléerna har också fotats och bilderna har sedan lagrats på server på länsstyrelsen under sitt korrekta id.

För de särskilt skyddsvärda träden

- 1) Id i form av sockennamn, allénummer och löpnummer
- 2) GPS-punkt
- 3) Trädslag
- 4) Omkrets/Diameter; trädets omkrets eller diameter i brösthöjd
- 5) Hålstadie (2-7)(se figur 2);
 - (2 – klappade träd som inte är grova och utan hål) – användes ej
 - 3 – grova träd utan håligheter
 - 4 – träd med liten hålighet och lite mulm (ingångshålets diameter ca 5cm)
 - 5 – träd med medelstor hålighet och mycket mulm (ingångshålets diameter ca 15cm)
 - 6 – träd med stor hålighet och mycket mulm (ingångshålets diameter ca 30cm)
 - 7 – träd med stor hålighet och lite mulm som ligger på marken (ingångshålet stort och når ned till marken, ”skorsten”)
- 6) Hackspettshål (1-2)
 - 1 – spillkråka
 - 2 – övriga hackspettar
- 7) Klappning (1-3)
 - 1 – övergiven/upphörd klappning
 - 2 – pågående klappning
 - 3 – nyklappade träd
- 8) Grengrovlek, klappade träd; uppskattad diameter på grenar/delstammar på klappade träd. Indelas i cirka 5, 10, 15 eller 20 cm
- 9) Exponerad ved; exponerad barklös ved som täcker minst 10*10cm. Förekomst eller icke förekomst (1/0)

¹ Klappa är det gotländska ordet för hamla och används genomgående i denna rapport.

10) Trädform (1-3) (Har sällan noterats)

- 1 – spärrgrenigt träd med lågt sittande grenar
- 2 – mellanting
- 3 – grenfri stam (krona med uppåtriktade grenar)

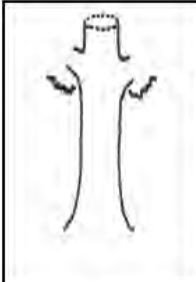
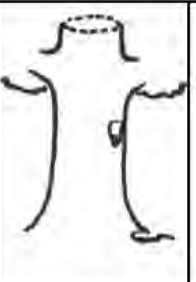
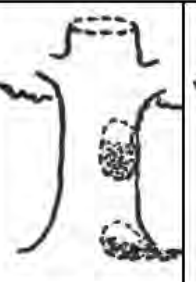
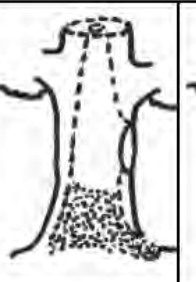
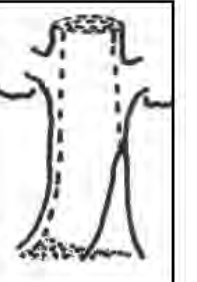
11) Vitalitet (1-4) (Har endast noterats i de fall träden varit döda eller halvdöda)

- 1 – dött träd
- 2 – halvdött
- 3 – högstubbe
- 4 – levande träd

12) Övrigt; fritextbeskrivning, tex rödlistad art som observerats på/i trädet

Alléerna inventeras sockenvis via kart- och flygfotostudier som sedan följs upp i fält. Först går tillgängligt kart och ortofotomaterial igenom och studeras noggrant i GIS-miljö. Detta görs för att i möjligaste mån underlätta fältarbetet och begränsa körandet. Vuxna träd syns i regel ganska tydligt på ortofotona och det går att se om en vägsträcka kantas av träd. Det går däremot inte alltid att med säkerhet säga att det rör sig om en allé. De misstänkta alléerna som upptäcks markeras ut på en utskriven sockenkarta i upplösning 1:35 med ett frågetecken och besöks senare i fält.

Alléer och värdefulla träd förs efter inventering in i två olika typer av shapefiler, ett linjeskikt för alléerna och ett punktskikt för träden i GIS. Program som använts till detta är ArcView 3.3 och ArcGis9. Koordinatsystemet som används är RT90 2,5 gonw.

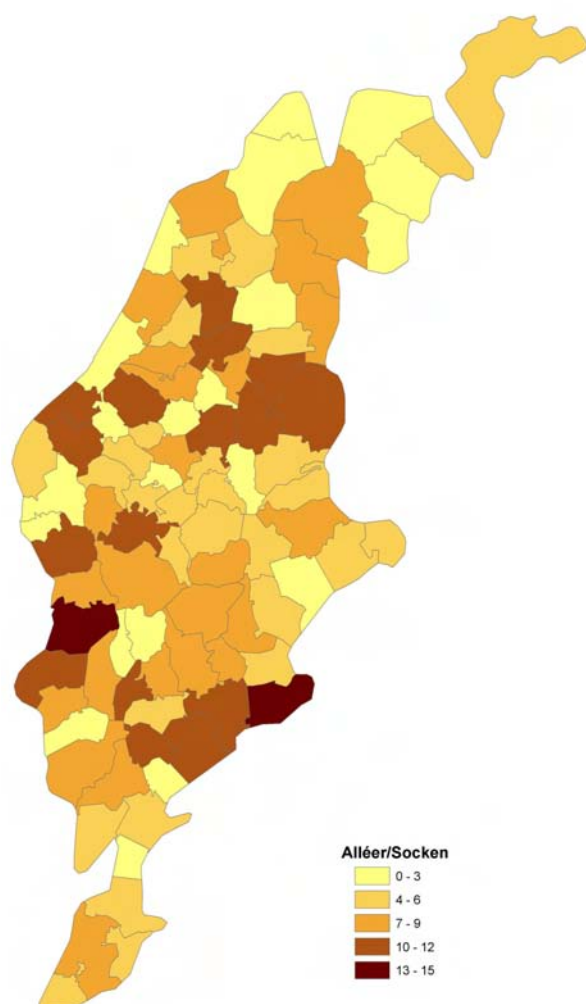
					
2	3	4	5	6	7
Hamlade träd som inte är grova och utan hål.	Grova träd utan håligheter.	Träd med liten hålighet och lite mulm (ingångshålets diameter ca 5cm).	Träd med medelstor hålighet och mycket mulm (ingångshålets diameter ca 15 cm).	Träd med stor hålighet och mycket mulm (ingångshålets diameter ca 30 cm).	Träd med stor hålighet och lite mulm som ligger på marken (ingångshålet stort och når ned till marken).

Figur 2. Hålstadiekategorierna som användes, taget från Naturvårdsverkets "Manual för basinventering i gräsmarker". Kategori 2 användes ej.

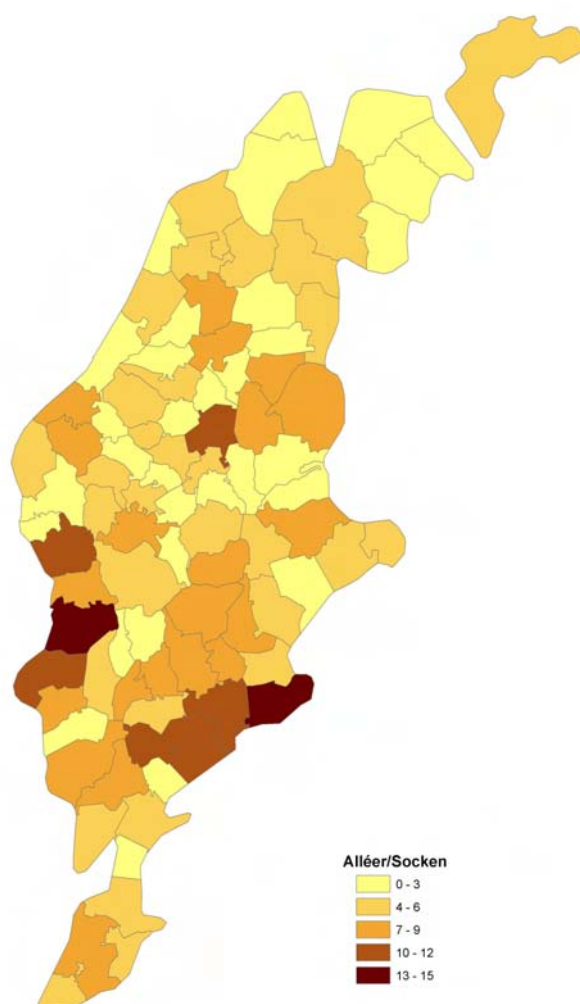
Resultat

På Gotland har inalles 461 alléer inventerats längs de enskilda vägarna, detta inräknat de alléer som är tveksamma. Tveksamma alléer var en kategori som las till när det efter inventeringsstart visade sig att det i vissa fall var omöjligt att avgöra om en trädrad var planterad, avsiktlig eller bara uppkommit av en naturens slump och landskapets utformning. Utöver detta har 103 alléer noterats vid infarter till gårdar/hus där vägen ej funnits med som enskild väg eller ej ens varit uttridad i de kartsikt som inventeringen utgått ifrån.

Det går inte att urskilja något direkt mönster i förekomsten av alléer på Gotland, möjligen skulle man kunna säga att allétätheten är aningen lägre i de nordligare delarna eller de större skogsområdena (figur 3 och 4). Bortsett från denna observation utan statistiskt belägg, kan man konstatera att det finns alléer mer eller mindre över hela ön.

Figur 3. Antalet alléer per socken inräknat de vid infarter.

Figur 4. Antal inventerade alléer utmed enskild väg per socken (ej inräknat de vid infarter).

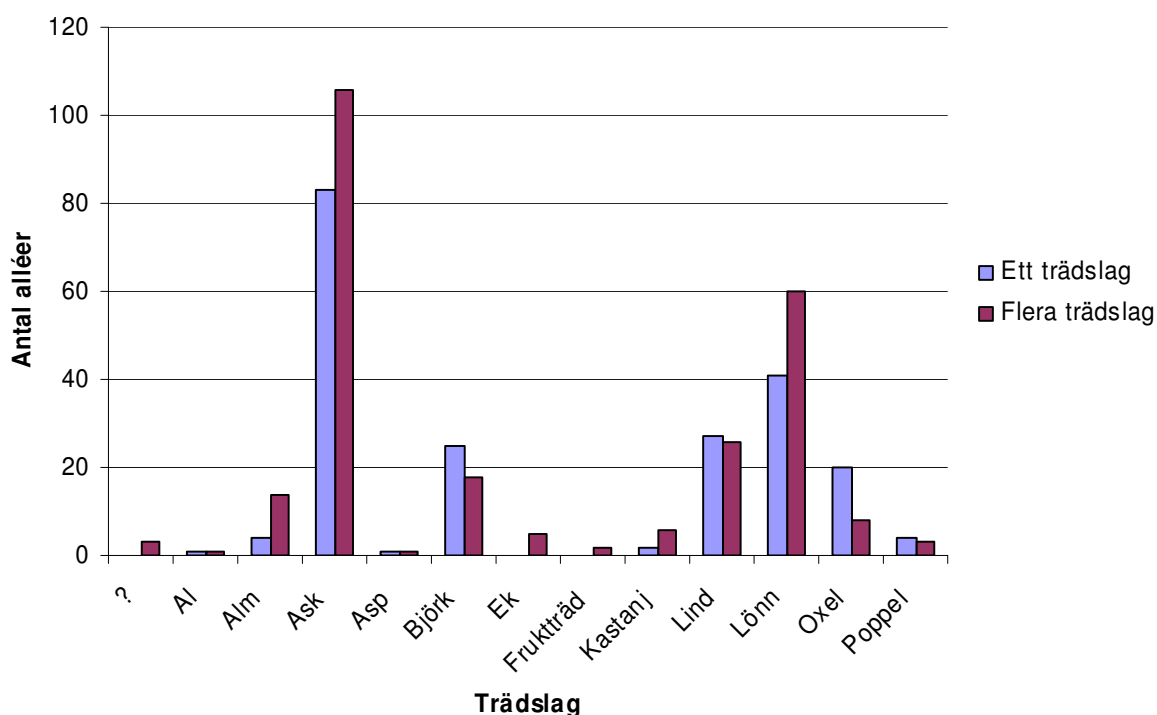
Klappade träd tillhör precis som alléerna en trädmiljö i åtgärdsprogrammet som är prioriterad. Ursprungligen var klappningen en viktig källa till vinterfoder. Idag klappas sällan eller aldrig träden i detta syfte utan utgör numer en form av skötsel av träden. Även om man inte längre

klappar träden i samma syfte som förr bevaras ändå både det kulturhistoriska värdet och gynnar den mycket rika biologiska mångfalden som är knuten till klappade träden. Klappning gynnar bland annat uppkomsten av ihåliga träd och genom det även de arter som lever i dessa. 139 av de 457 inventerade alléerna var klappade (30 %).

Under inventeringen konstaterades att flera alléer med ask mår dåligt troligen på grund av ”askskottsjuka”. Särskilt markant var det i alléer där man nyligen planterat unga askar och där nu endast torra pinnar stack upp ur marken. Något som är underligt är att vitaliteten även i närliggande alléer med ask kan skilja sig stort, i den ena kunde träden vara döende medan träden i en annan allé, en knapp kilometer därifrån, ter sig fullt friska.

Eftersom almsjukan nu har kommit till ön höll jag även utkik efter tecken på almsjuka i de alléer jag inventerade där det fanns alm. Ingen almsjuka noterades i alléerna under inventeringens gång.

I alléerna konstaterades elva olika trädslag, ej inräknat fruktträden. Det vanligaste trädslaget som dominerar i alléerna på Gotland efter de enskilda vägarna är ask, därefter kommer lönn och sedan lind (figur 5). Vanligast är också att det finns flera olika trädslag i allén, det är ingen stor skillnad utan rör sig om 55 % alléer bestående av flera trädslag och 45 % med endast en sorts träd i allén.

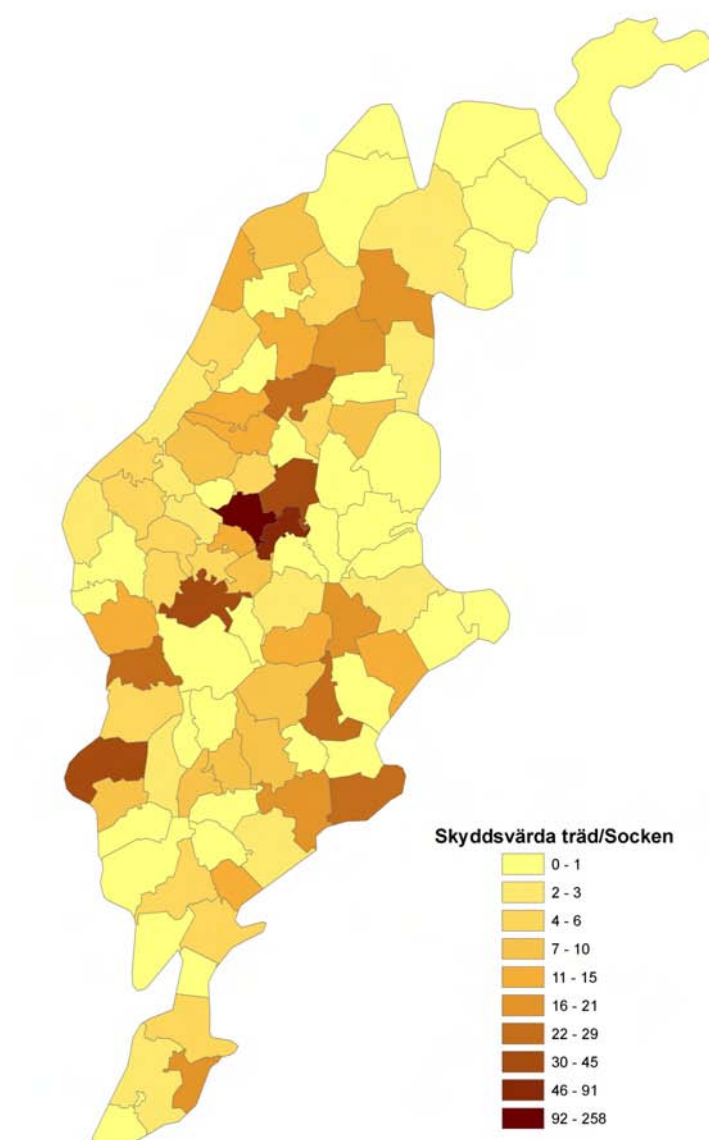

Figur 5. Trädslag i de gotländska alléerna utefter enskild väg. I alléer innehållande flera olika trädslag har allén sorterats efter det i allén dominerande trädslaget.

Den största koncentrationen av långa, gamla alléer och med klart störst koncentration av träd som faller in under definitionen för särskilt skyddsvärda träd finns runt Roma Kungsgård. I Roma socken har så mycket som 258 särskilt skyddsvärda träd noterats, se figur 6. Den siffran bör sättas i relation till det totala antalet särskilt skyddsvärda träd som hittats i de undersökta

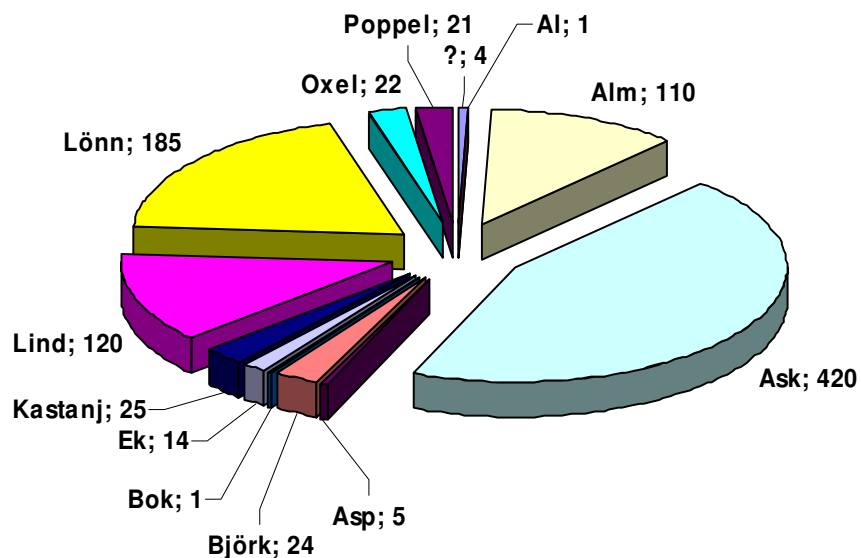
alléerna, nämligen 952 stycken. Av alla alléträd på ön i de undersökta alléerna är 9,2 % särskilt skyddsvärda. Förmodligen är denna procentsiffra låg eftersom det inte har gått att göra någon bedömning av hur gamla träden är på något enkelt sätt. En tio centimeter grov ask kan visa sig vara 100 år äldre än en som är dubbelt så grov, det beror i stor utsträckning på vilka växtförhållanden som finns på platsen. Därmed faller alla träd som endast ingår i kategorin ”mycket gamla träd”, i definitionen för särskilt skyddsvärda träd, bort.

Som tidigare nämnts tillhör även de klappade träden en i åtgärdsprogrammet prioriterad trädmiljö. Av de särskilt skyddsvärda träden som inventerades i alléerna är 400 stycken klappade (42 %).

Figur 6. Koncentrationen skyddsvärda träd sockenvis.

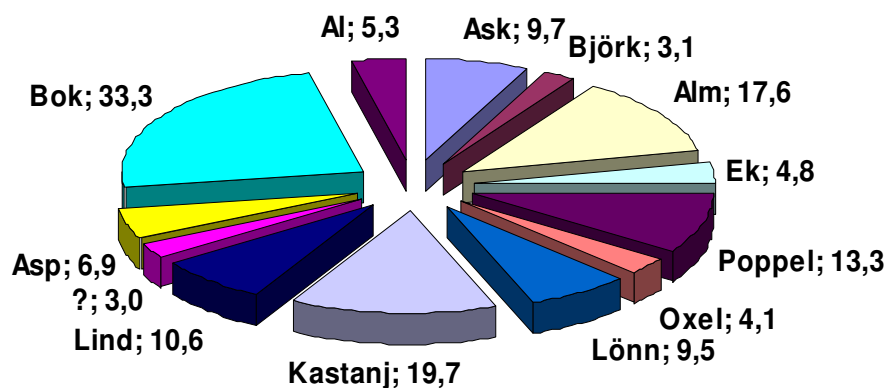
Ask var det i särklass vanligaste trädslaget även bland de skyddsvärda träden, därefter kommer lönn, lind och alm (figur 7).

Figur 7. Fördelningen mellan trädslagen bland de inventerade särskilt skyddsvärda träden.

Även om det är flest askar som fallit in under kriteriet särskilt skyddsvärda träd, något som mest beror på att asken som trädslag dominerar Gotlands alléer, så är det en betydligt mindre andel av alla askar i alléerna som är särskilt skyddsvärda. Som synes nedan i figur 8 har endast var tionde ask i alléerna klassats som särskilt skyddsvärd. Anledningen till att andelen särskilt skyddsvärd bok är så hög beror på att endast 3 bokträd inventerades och ett av dem föll in under definitionen. Även den höga siffran för kastanj kan härledas till att det inte fanns så många kastanjer med i de inventerade alléerna.

Andel särskilt skyddsvärda träd per art

Figur 8. Andelen särskilt skyddsvärda träd räknat i % per trädslag i de inventerade alléerna.

Slutprodukter av den genomförda inventeringen är dels denna rapport men även två GIS-skikt (ett linjeskikt för alléerna och ett punktskikt för skyddsvärda träd) som finns lagrat på Länsstyrelsen Gotlands län server. Här kommer även de foton som tagits på alléerna att finnas lagrade i jpeg format.

Felkällor och Diskussion

Att avgöra vad som föll in under definitionen för en allé visade sig vara svårt. Bland annat var det inte alltid så enkelt att avgöra om raden med träd som observerats var avsiktlig eller ej och att se om den var planterad var många gånger omöjligt. Givetvis fanns även trädrader där inget tvivel rådde om att det var att betrakta som en allé. Även tveksamma fall av alléer har noterats och en kommentar har lagts till för att uppmärksamma på att allén är att betrakta som osäker, eftersom det är bättre att notera för många än för få. Ett annat dilemma som uppstod var de träd som planterats i trädgårdarna utefter den förbipasserande vägen som till exempel på foto 1 och 2 här nedan. Träden är tydligt planterade men är de i egentlig mening att betrakta som en allé? Även dessa har tagits med i inventeringen eftersom de trots allt uppfyller den biotopskyddsdefinition som finns för alléer.

Foto 1: Trädrad (allé?) planterad i kanten av trädgård. Ibland fanns även ett staket framför eller bakom träden och ibland stod träden mitt i en häck.

I de riktigt långa alléerna med många träd kan det förekomma mindre fel i antalet träd eftersom det var svårt att komma ihåg vilka träd som redan räknats.

Som tidigare nämnts saknas en grupp av de särskilt skyddsvärda träden i inventeringen eftersom trädets ålder är mer eller mindre omöjlig att bestämma utan att göra ett borrhov för att räkna årsringar. Hade det varit möjligt att beräkna ålder på ett snabbt och enkelt sätt hade betydligt fler träd i alléerna kunnat klassas som särskilt skyddsvärda.

Jan Henriksson (Amalina Natur och Miljökonsult) m.fl. har på uppdrag av Länsstyrelsen Gotlands län utfört en inventering (under 2007-2008) av alla särskilt skyddsvärda träd i några utvalda socknar på Gotland. De har framfört åsikten att den definition för särskilt skyddsvärda träd som finns i åtgärdsprogrammet inte tycks fungera fullt ut på Gotland, många träd som borde klassificeras som särskilt skyddsvärda, på grund av det naturvärde de utgör och de arter som växer på dem, kommer inte med.

Foto 2: Träd planterade i kanten av en trädgård, precis innanför staketet.

Några av Gotlands socknar i närbild

Här följer ett utdrag av de inventerade socknarna med en enkel kartbild över socknen där inventerade alléer syns som breda, klart lila streck. Övriga socknar finns i Bilaga 1.

Roma

I Roma finns det sex inventerade alléer efter enskild väg och i dessa har hela 258 särskilt skyddsvärda träd mätts in och gör därmed Roma till den socknen med flest särskilt skyddsvärda träd knutna till alléer. Det är främst runt kungsgården som alléerna finns men även upp mot gården Ajmunds finns en vacker gammal allé. Bland de skyddsvärda träden i Roma finns främst lönn, lind och alm.

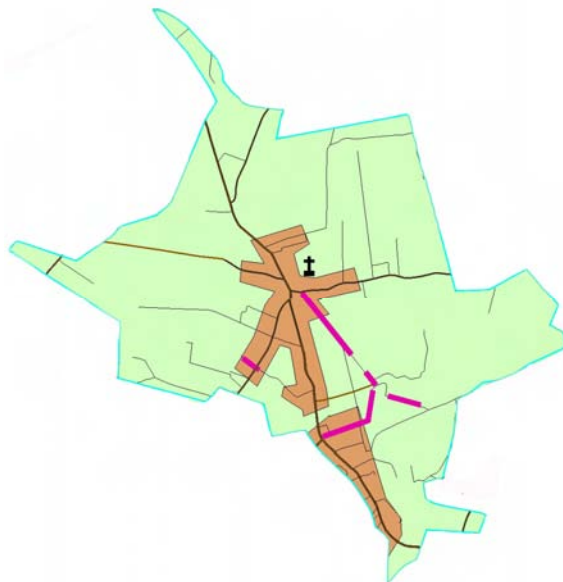

Foto 3. Undangömd bakom kungsgården finns en gammal allé som till största delen består av stora vackra almar. Närmast i fotot syns däremot en stor gammal ek som avslutar eller påbörjar allén, hur man nu väljer att se det. Än så länge syns inga spår av almsjuka bland träden och förhoppningsvis får det så förbli.

Från Kungsgården i riktning mot kyrkan har det tidigare gått en sammanhängande allé, tyvärr saknas numer den del som höggs ner under andra världskriget för att göra plats för ett flygfält. Närmast kungsgården är allén dubbel. På båda sidorna av vägen finns det två rader med träd (foto 4).

Foto 4. Dubbelt dubbelsidig allé vid Roma Kungsgård. På några ställen syns luckor mellan träden där det tidigare måste ha stått träd som dött och nu saknas. Lite längre fram skymtar den öppna del där allén höggs ner för att göra plats för flygfältet.

När

I När hittades hela fjorton alléer efter de enskilda vägarna och i dessa har tjugofyra särskilt skyddsvärda träd dokumenterats. När är den socken där flest alléer hittades. En av alléerna och den längsta i socknen består enbart av oxel, tyvärr är det osäkert om den uppfyller alla krav enligt biotopskyddsdefinitionen (foto 5). Men här finns även andra tydliga alléer, som den i närheten av kyrkan bestående av gamla askar (foto 6).

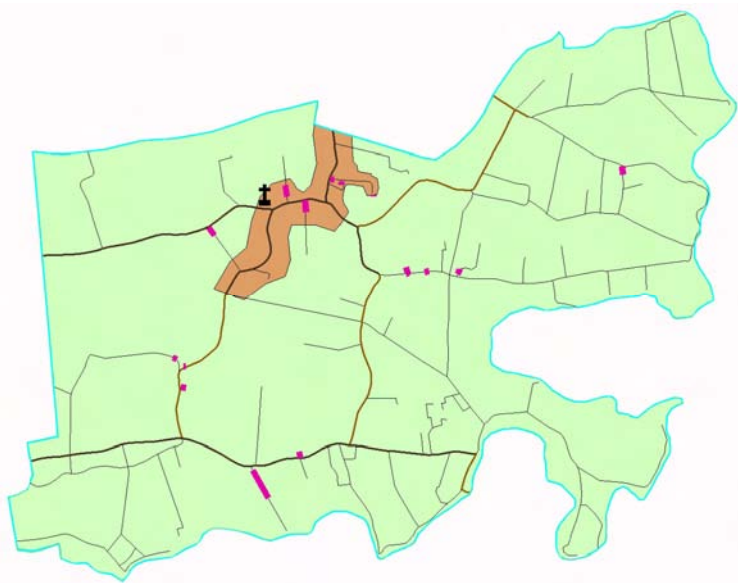

Foto 5. Osäker allé med oxel.

Foto 6. Askallé i När socken, inte långt från kyrkan. Flera av träden klippas eller har klappats.

Eksta

Elva alléer hittades efter Ekstas enskilda vägar och 45 särskilt skyddsvärda träd märktes in med GPS. De flesta av dessa alléer klappas eller har klappats någon gång i tiden. Alléerna här består nästan enbart av ask, men andra trädslag förekommer. Här nedan ses två alléer med ask som skiljer sig starkt från varandra i utseende och förmodligen även ålder (foto 7 och 8).

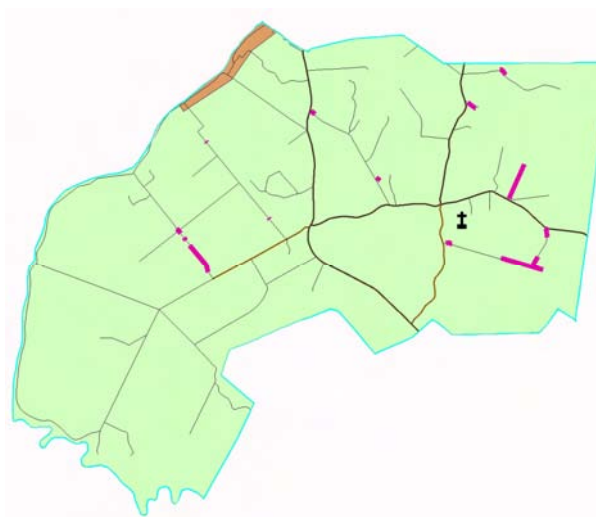

Foto 7. Lång dubbelsidig allé, upp mot Lillegårds i Eksta socken, bestående av cirka 130 stycken askar.

Foto 8. Gamla håliga och klappade askar i kanten av en trädgård i Eksta.

Klinte

Efter de enskilda vägarna i Klinte socken hittades sju olika alléer vari det stod sammanlagt 29 skyddsvärda träd. Till största delen består alléerna här av Alm och Ask. Av de skyddsvärda träden var 23 stycken almar.

Under 2007 har det tyvärr konstaterats att det finns almsjuka i socknen. Inga spår av svampsjukdomen syntes dock i alléerna vid inventeringstillfället. Förhoppningsvis får det så förbli.

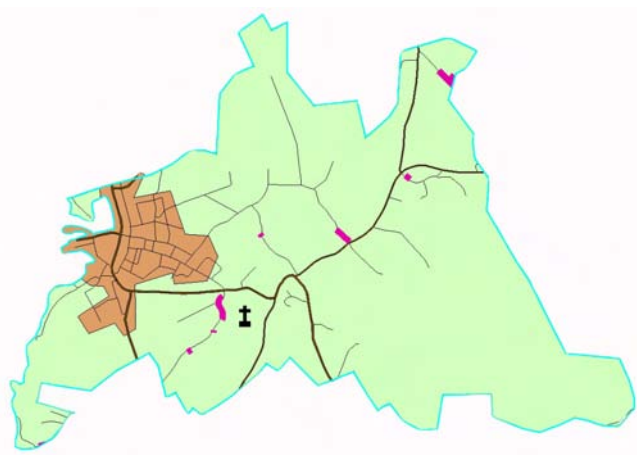

Foto 9. I nordöstra hörnet av Klinte socken finns denna allé med alm, ask och flera andra trädslag. Ett trevligt skydd för den bitande vinden som drog fram över omgivande åkrar och fält.

Väte

De sju inventerade alléerna i Väte socken utefter de enskilda vägarna består nästan enbart av ask (endast ett träd avvek och det var en lönn) och nästan alla träd är klappade. Några av alléerna verkade tyvärr vara angripna av askskottsjukan. Alla de trettioåtta särskils skyddsvärda träd som inventerades var precis som alléerna askar och klappade.

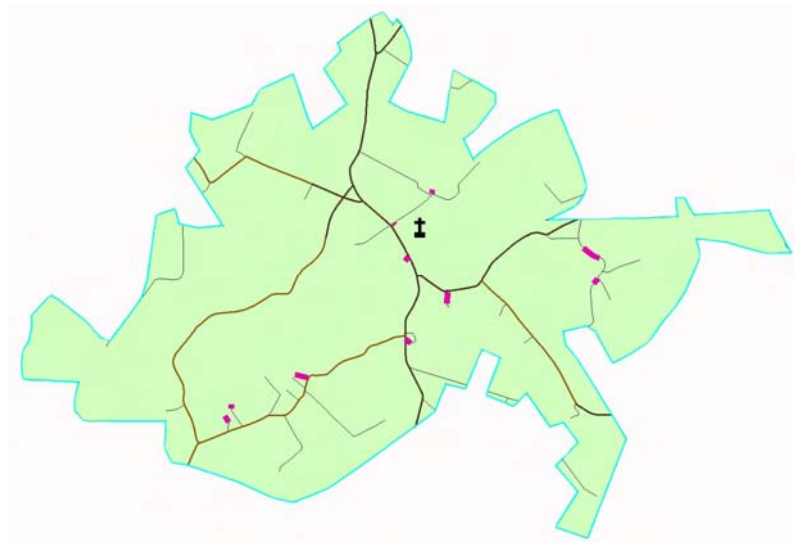

Foto 10. Klappad askallé i Väte socken. De flesta av träden hade något litet hål, säkerligen mycket uppskattade av små insekter och fåglar.

Lokrume

I Lokrume inventerade nio alléer utmed enskild väg och ytterligare en allé vid infarten till en gård noterades. Variationen på trädslag i alléerna här är stort, det finns ask, lönn, alm, björk och ek för att nämna några och för det mesta fanns det flera olika trädslag i samma allé.

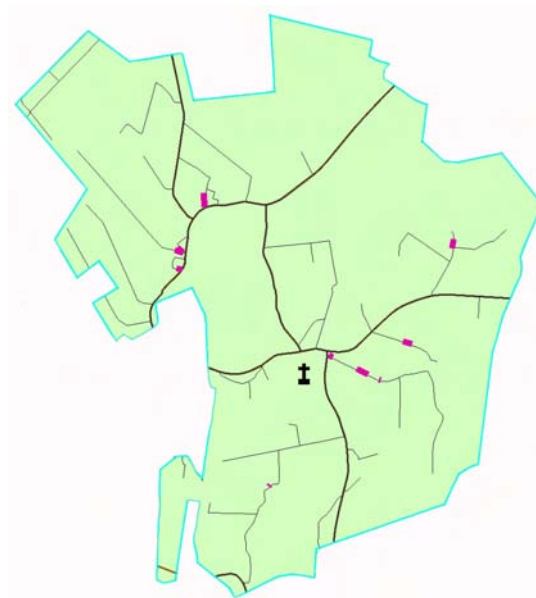

Foto 11. Dubbelsidig allé in mot (som synes) Nyplings i Lokrume. Domineras av björk som främst står på ena sidan av vägen, i övrigt fanns här både ask och ek.

Garda

Nio alléer hittades i Garda och i dessa 23 skyddsvärda träd. Ibland hittar man alléer som från början kanske var flera olika men som nu tar över efter varandra utmed vägen (foto 12).

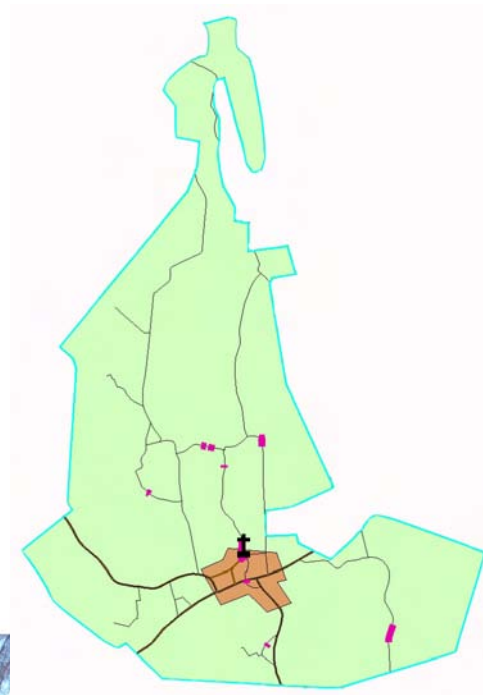

Foto 12. Allé i Garda med flera olika på varandra följande allédelar.

Fole

I Fole socken inventerades nio alléer och två extra noterades vid gårdsinfarter. Fyra av de fem alléerna består av cirka 40-50 träd. Mycket ask men även lönn och alm finns i dessa alléer. Även några enstaka andra trädslag förekommer. 29 skyddsvärda träd hittades också.

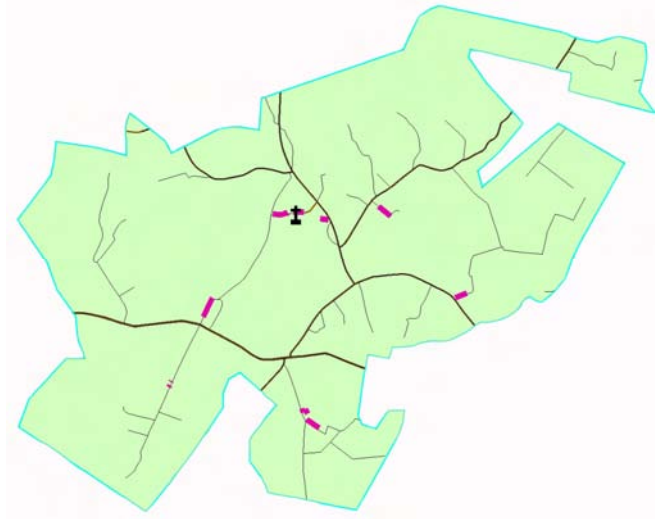

Foto 13. Enkelsidig allé i Fole socken utmed vägen som västerifrån går upp mot kyrkan. Allén består av 13 almar och två ekar. Hela nio av de femton träden i allén har klassats som särskilt skyddsvärda.

Dalhem

Totalt tio alléer hittades efter de enskilda vägarna i Dalhem socken och 43 skyddsvärda träd. Vilka trädslag som finns i alléerna här varierar starkt, men i antal träd så dominerar asken, precis som det gör på hela ön.

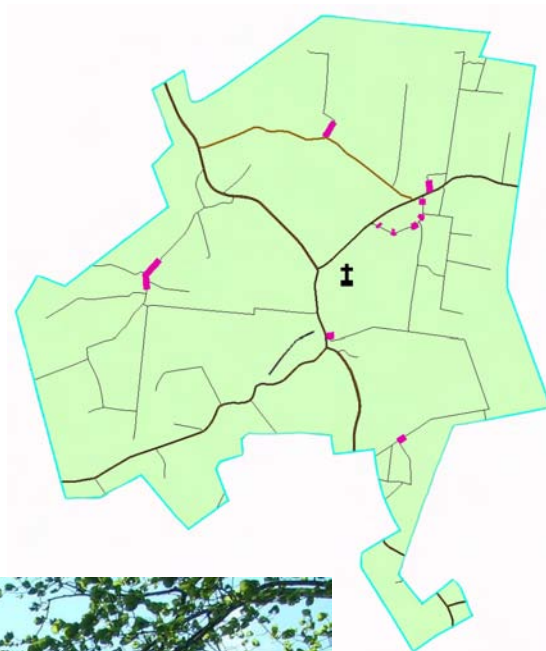

Foto 14. Allé med lönnar i Dalhem socken.

Halla

I Halla hittades fyra olika alléer efter enskild väg och i dessa fanns 91 särskilt skyddsvärda träd. Även om alléerna består till största delen av lönn är de flesta av de särskilt skyddsvärda träden askar. Allén i foto 15 här nedan består till största delen av olika sorters lönnar, vanlig, tysk- och någon enstaka blodlönn.

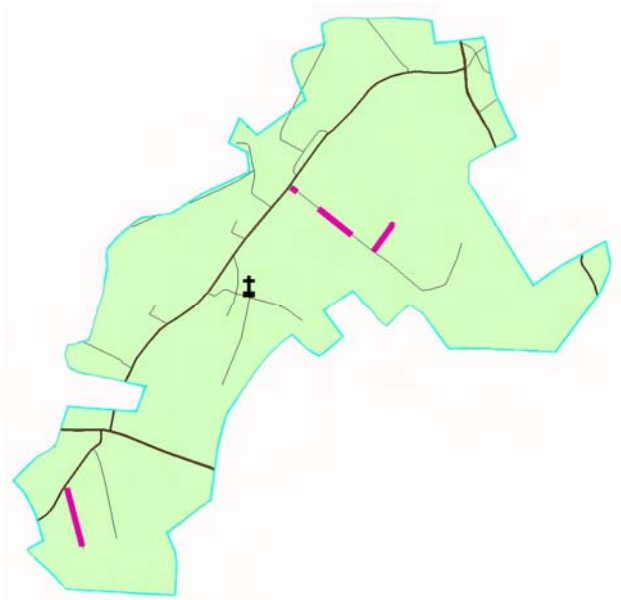

Foto 15. I Halla socken in till gården Möllebos återfinns denna vackra allé med övervägande lönnar (både tysklönn och vanlig lönn)

Foto 16. Björkallé vid Dalbo i Halla.

Vad behöver göras?

Trots att alla alléer är skyddade genom det generella biotopskyddet sedan den 1 januari 1994 verkar vetskapen om detta vara minimal och väldigt få känner till vilka regler som gäller eller vad som definierar en allé. Däremot tycks de flesta vara stolta över sina alléer även om de många gånger inte skulle tveka till att ta ner något enstaka eller ett par träd om dessa stod i vägen, var fula eller döda. Inte heller verkar alla veta att de alléer som står utefter allmän väg betraktas såsom tillhörande vägverket och att det är vägverket som ansvarar för skötseln av allén om inte någon form av avtal/överenskommelse ingåtts med någon annan. I alléer efter allmän väg är det därför i allmänhet vägverket som skall ansöka om tillstånd för eventuella åtgärder (avverkning el dylikt) som önskas utföras i allén.

Det vore bra om man på något vis kunde sprida information om det generella biotopskyddet till allmänheten. Den här inventeringen och den publicitet som den har fått har säkert hjälpt till att sprida informationen, men ytterligare skulle behöva göras för att öka kunskapen om det generella biotopskyddet inte enbart för alléerna utan även för andra miljöer som omfattas av lagen. Här följer några förslag på vad man skulle kunna göra för att öka kunskapen.

- Informationsdag om det generella biotopskyddet anordnad av länsstyrelsen där man går igenom vad som gäller enligt lagen och hur det går till vid ansökningar om åtgärder, hur vi hanterar det och vad vi måste ta hänsyn till. Hur lång tid det kan tänkas ta innan de får svar mm.
- Information till entreprenörer inom väghållningen.
- Information till de olika företag som anlitas för att ta ner eller beskära träd.
- Informationsfolder om alléer specifikt, vad man får och inte får göra i en allé.

Många tror att träden behöver stå på båda sidorna av vägen och/eller att det krävs fler träd än fem för att kunna kallas för en allé, något som alltså inte krävs enligt definitionen för det generella biotopskyddet.

Det framkom också att när vägarna plogas eller vägkanterna röjs med mera tas det i vissa fall inte någon hänsyn till nyplanterade träd och att dessa ofta slås av/sönder i samband med vägskötsel. Många gånger skadas även äldre träd vid olika former av vägskötsel, till exempel uppstår ofta skador på nedre delen av stammen vid plogning. Äldre träd har ibland blivit så stora att de trängt in i vägbanan och därmed ökat risken för att träden skadas vid vägskötsel eller när fordon passerar. Ibland tycks man avsiktligt ha avlägsnat de bitar som ansetts sticka för långt in i vägbanan (foto 17). Detta är givetvis något som skadar trädet och ger en grogrund för olika former av angrepp (svampar, insekter mm) och är inte tillåtet att göra enligt det generella biotopskyddet.

Foto 17: Åverkan på nedre delen av ett alléträd vars stam och rötter tydligen trängts för långt in i vägbanan.

Ofta följer de kablar som grävs ner vägarna för enkelhetens skull. Vid alla former av grävarbeten i närheten av träd är risken stor att rötterna skadas. Även när man rensar och förbättrar diken.

Enligt åtgärdsprogrammet kan ”statsbidrag utgå till vägföreningar och markägare för skötsel, till exempel kronavlastning och säkerhetsbeskränning, av alléer vid enskild väg”. Exakt hur detta fungerar är osäkert i dagsläget.

Allmänna skötselråd för alléer

Iakttag försiktighet vid vägunderhåll i närheten av allén. Plogbilen och andra fordon och verktyg kan skada trädets stam, rötter eller grenverk om man inte är försiktig.

Undvik grävarbeten i närheten av träden. Grävarbeten bör helt undvikas inom en zon av 15 gånger trädets stamdiameter om man vill behålla trädet på längre sikt. Vidkroniga träd kräver ett ännu större område (Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet, Naturvårdsverket 2001). För att minimera skadorna när man gräver ner till exempel en kabel utmed en allé bör man gräva i linje in mot eller från stammen istället för att gräva förbi eftersom man då kapar och skadar fler rötter då. På vissa platser använder man till och med en maskin som kan gräva under stammen. Tvärtemot vad många tror eller förväntar sig så är trädens rötter förvånansvärt ytliga.

Prioritera kronavlastning, säkerhetsbeskrning och klappning. Genom att beskära ett trädskrona och sänka tyngdpunkten så kan man undvika att avverka träd som betraktas som en säkerhetsrisk.

Tidigare klappade träd skall ej klappas under det gamla klappningsstället. Man bör heller inte klappa ett träd för första gången om det överskrider 10-15cm i diameter vid det planerade klappningsstället. Tänk också på att olika trädslag klarar klappning olika bra, till exempel har lind, ask och alm god förmåga att skjuta skott, medan till exempel björk ek och bok är dåliga på det och löper därmed risk för att dö vid klappning. Vill man ha mer information om hur man bör gå tillväga vid klappning av träd så har Jordbruksverket tillsammans med Skogsstyrelsen gett ut en broschyr som heter "Hamling och lövtäkt" (utkom 2001). Broschyren går att beställa via Jordbruksverkets hemsida www.sjv.se.

Om ni planerar att plantera en ny allé utmed till exempel en uppfart, tänk då på att plantera träden tillräckligt långt från vägen så att det även när träden blir stora kommer att vara möjligt att komma fram med stora bilar, traktorer, lastbilar mm.

Står allén i en hage eller i kanten av en och djuren intresserar sig för att gnaga på/barka alléträden, något som inte är helt ovanligt, bör man göra något åt det. Det går till exempel att stängsla bort träden eller klä in stammarna med slanor som binds fast något som gör att djuren inte kommer åt stammen lika lätt. Att klä in stammen kan vara olämpligt om det växer rödlistade lavar på trädet då lavarna kanske inte tål den förändrade miljön.

Nyligen har man uppmärksammat två trädskjukdomar som kommit till ön. Den ena är Askskottsjukan som är spridd över hela ön och även finns på fastlandet. Sjukdomen uppmärksammades i Sverige först för några år sedan och forskare vid SLU kunde nyligen konstatera att sjukdomen med största sannolikhet orsakas av en hitintills okänd svamp. Den andra trädskjukdomen på ön är almsjukan som funnits en längre tid på fastlandet men som nu nått även hit, första konstaterandet av almsjuka på ön gjordes 2005.

Kom ihåg att det krävs tillstånd från länsstyrelsen för en del av ovanstående åtgärder som innebär risk för skada eller ingrepp i trädet.

Askskottsjukan

Vad som orsakar askskottsjukan har först nyligen kunnat konstateras även om man ännu inte vet hur den sprids. Sjukdomen har visat sig orsakas av en hitintills okänd svamp. Namnet har sjukdomen fått eftersom det är i de unga skotten som sjukdomen syns först. Fjölårsskottens knoppar slår inte ut på våren som en följd av angreppet, därifrån sprider sig sedan svampen vidare i trädet, till allt grövre grenar och slutligen även stammen. På stammen utvecklas ett kräftsår (en så kallad stamnekros) som efter en tid når runt hela stammen och därmed dör delarna som befinner sig ovanför såret (informationen är hämtad från inrapporteringssidan för skogsskador vid SLU, <http://www-skogsskada.slu.se> och skogsstyrelsen hemsida, <http://www.svo.se>).

Rekommendationerna som kan ges är att undvika att klappa askar eftersom det stressar trädet och gör det mindre motståndskraftigt mot angrepp. Samt att undvika att plantera nya askar då det är risk för angrepp och att de nyplanterade plantorna dör.

Almsjuka

Almsjukan är en svampsjukdom som täpper igen trädets ledningsbanor, så att det angripna trädet så småningom dör, ofta är sjukdomsförloppet snabbt och ett stort träd kan dö inom några få veckor. Det finns två olika svampar som orsakar almsjuka. På Gotland har man konstaterat att det rör sig om den aggressiva svampsorten som kan ta död på en alm inom loppet av några veckor. Almsjukan eller snarare svampen som orsakar trädskadorna sprids främst med hjälp av små skalbaggar (almsplintborrar) som lever på almarna. Skalbaggen får sin mat genom att gnaga på almarnas tunna och klena grenar för att sedan söka sig till skadade, döende eller nyligen döda almar för att lägga ägg i dessa. Sporerna från svampen fastnar på skalbaggen när de kläcks och kryper ut ur det almsjuka trädet och när de sedan näringsgnager eller lägger ägg så är risken stor att ett nytt träd infekteras. Även de verktyg som vi använder för att beskära, avverka och sköta våra träd kan föra smittan vidare.

Det man kan göra för att minska spridning är att rapportera in misstänkta almsjukefall till Länsstyrelsen, undvika att transportera almvirke, inte lagra obarkad almved där skalbaggen kan komma åt den och att rengöra och desinficera verktyg som använts vid avverkning eller beskärning av almar innan man skär i en ny alm eller i almar på en ny plats. Ovanstående korta information om almsjuka är hämtad från broschyren ”Almsjuka på Gotland” som Länsstyrelsen låtit göra. Vill man lära sig mer om sjukdomen och vad man skall titta efter för att avgöra om en alm är angripen eller ej så går broschyren att hitta på Länsstyrelsen i Gotlands läns hemsida www.lansstyrelsen.se/gotland. Önskas mer information går det bra att kontakta Länsstyrelsen i Gotlands län och tala med någon av våra handläggare med kunskap i ämnet.

Referenser

Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet, Rapport 5411 Oktober 2004, Naturvårdsverket

Lundgren Anneli, 2006. Manual för basinventering i gräsmarker
<http://swenviro.naturvardsverket.se/dokument/epi/basinventering/basinvent.htm#manualer>

Länsstyrelsen Gotlands län <http://www.lansstyrelsen.se/gotland>

Vägverket hemsida <http://www.vv.se>

- ❖ Alléer och vägträd (här finns även vidare länkar till vägverkets ansvar för alléer mm)
http://www.vv.se/templates/page3_14184.aspx
- ❖ Vägar med kulturmiljövården http://www.vv.se/templates/page3_14198.aspx

Miljöbalken – generellt biotopskydd <http://www.notisum.se>

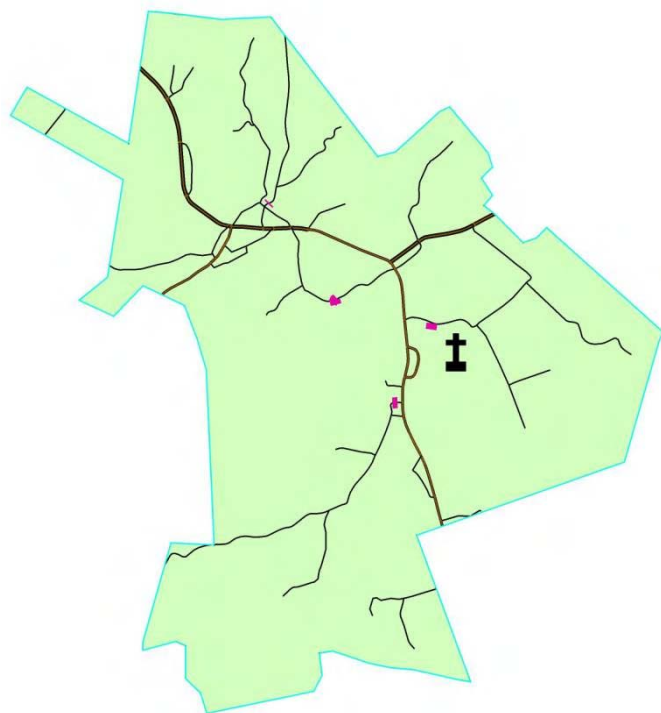
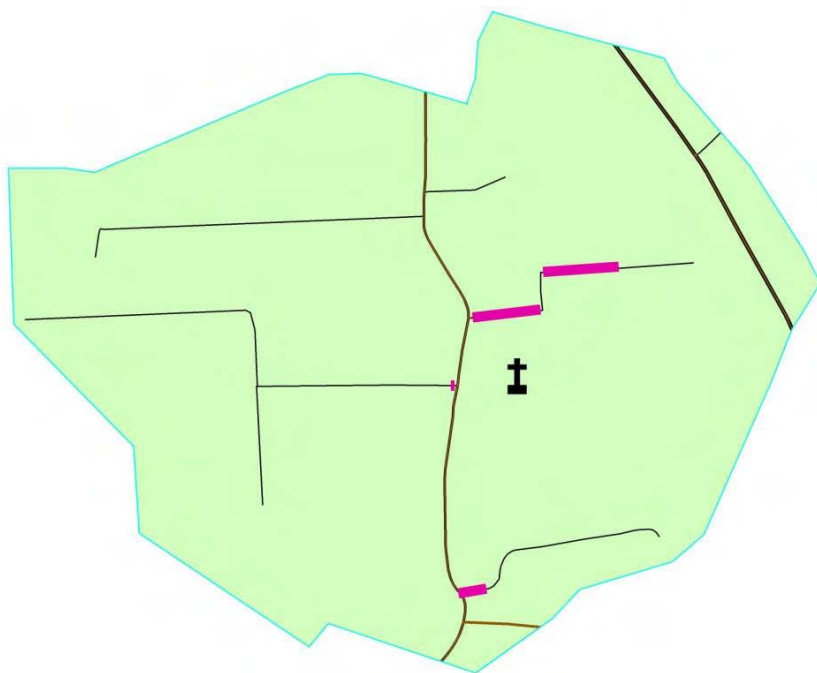
Jordbruksverket hemsida <http://www.sjv.se>

Jordbruksverket och Skogsstyrelsen, oktober 2001: Hamling och lövtäkt
(Hittas på: <http://www.sjv.se/blanketterochtrycksaker.4.7502f61001ea08a0c7fff104687.html>)

Bilaga 1

Akebäck

I Akebäck hittades fyra alléer som alla till större delen består av ask. Två av alléerna är hamlade. För en av de fyra är det oklart om den helt uppfyller kraven för att betecknas som en allé men den har ändå tagits med i inventeringen.

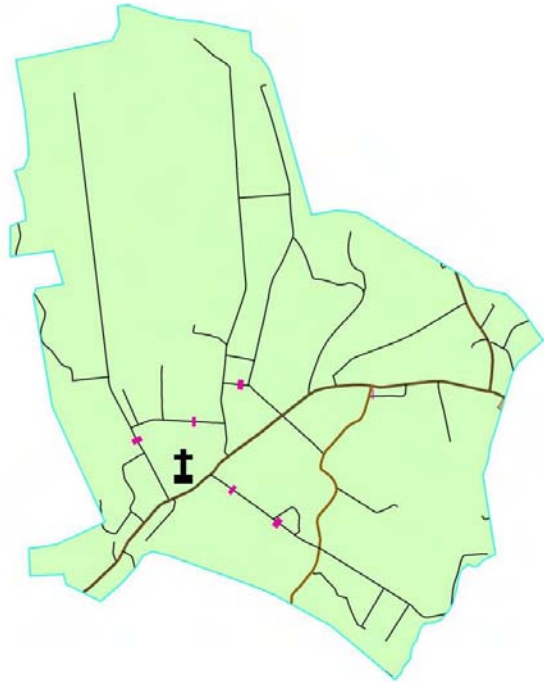
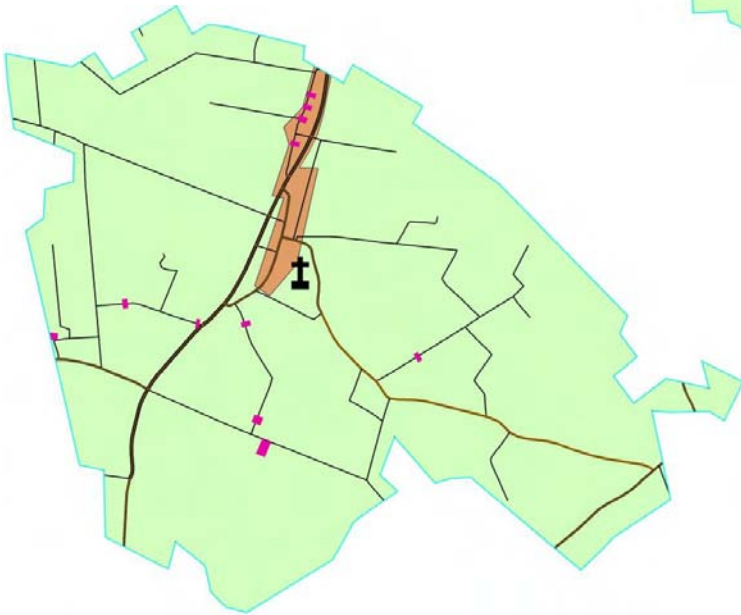
Ala

Utmed de enskilda vägarna i Ala återfanns fyra alléer varav två hamlade. I dessa fyra alléer noterades 21 särskilt skyddsvärda träd.

Alskog

Alla de sex alléerna som inventerades i Alskog står i trädgårdskanter utmed vägen. Trädslag är ask, lind och lönn.

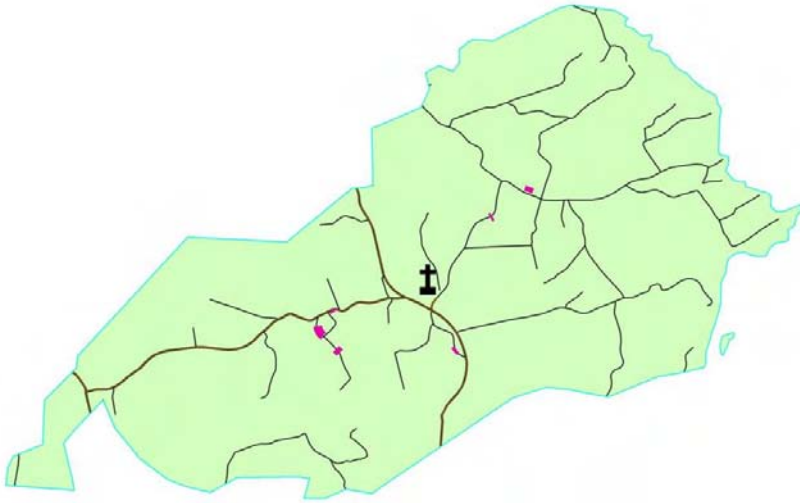
Alva

I Alva socken hittades totalt elva alléer utmed de enskilda vägarna. Alla alléerna utom en är enkelsidiga (det vill säga, träden står endast på ena sidan av vägen). Ask, lönn och lind är det dominerande trädslaget.

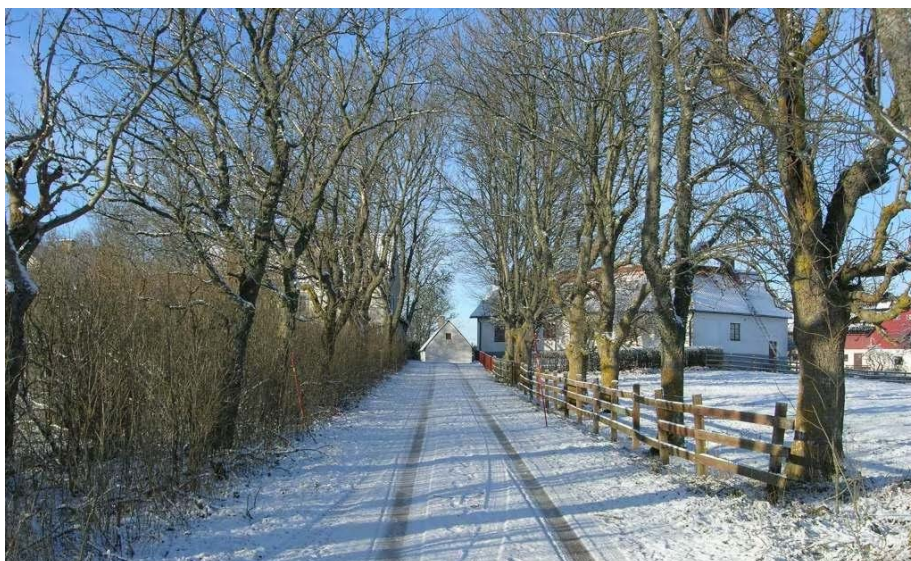
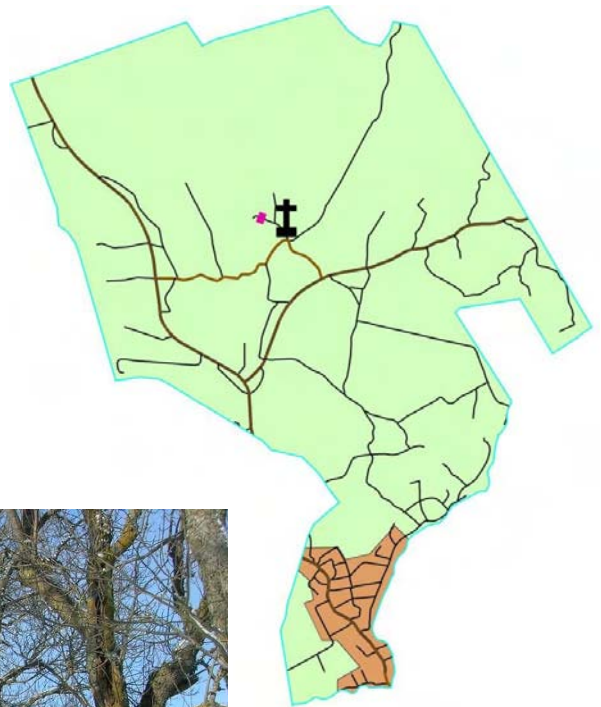
Anga

I Anga hittades sex alléer varav tre inventerades, de övriga var planterade utmed uppfart och har endast ritats in i kartan och på så sätt dokumenterats.

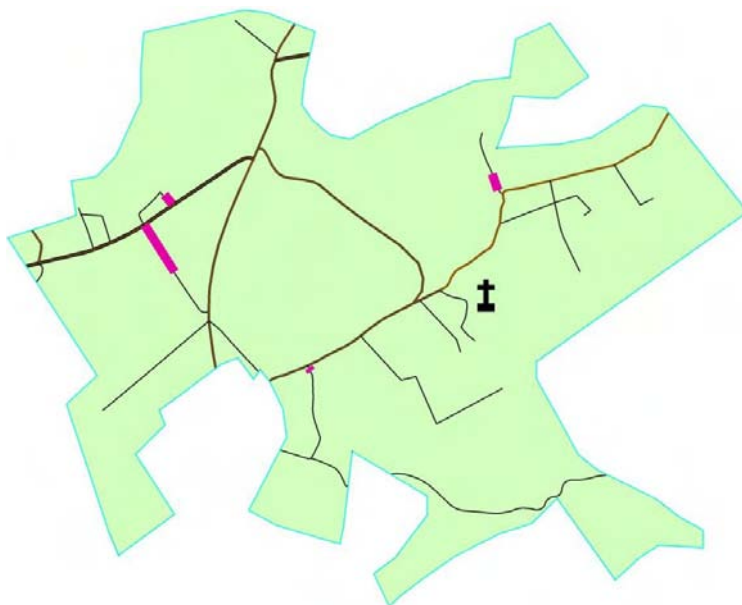
Ardre

Endast en allé har hittats och inventerats efter enskild väg i Ardre socken. Den är dubbelsidig och består av ask och lönn. 11 av de i allén inräknat 24 träden har också klassats som särskilt skyddsvärda.

Atlingbo

Fyra alléer har inventerats i Atlingbo. Björk är det huvudsakliga trädslaget men i en av alléerna finns också lite ek och ask. Inalles fyra björkar uppfyller kravet för att klassas som särskilt skyddsvärda.

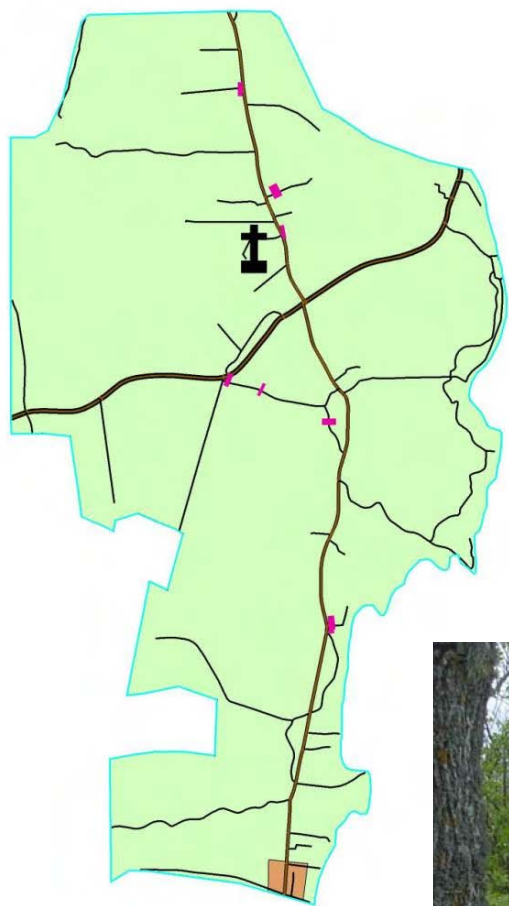
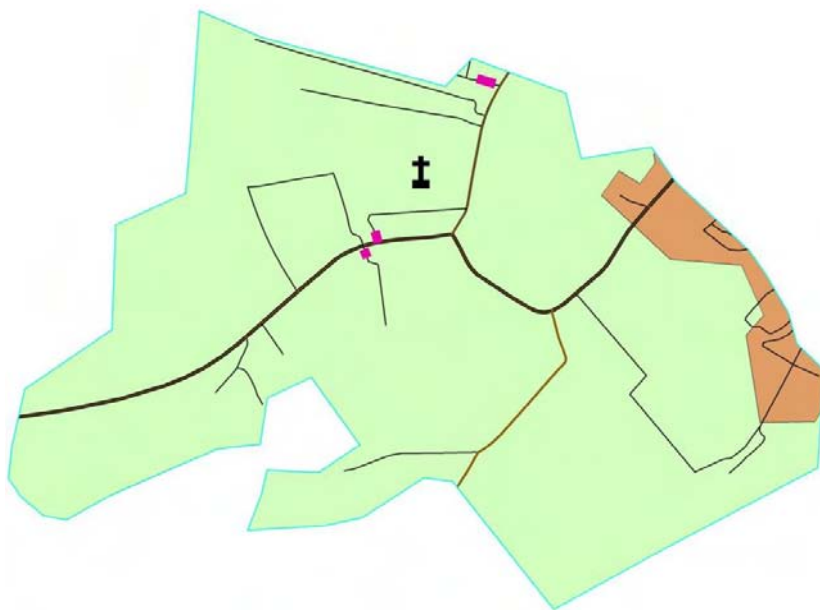
Barlingbo

Tre alléer hittades i Barlingbo, varav en inventerades, de övriga stod utmed infart. I den inventerade allén noterades fyra särskilt skyddsvärda träd.

Björke

Fjorton särskilt skyddsvärda träd i tre alléer. Noterade trädslag i alléerna var lind, ask och oxel.

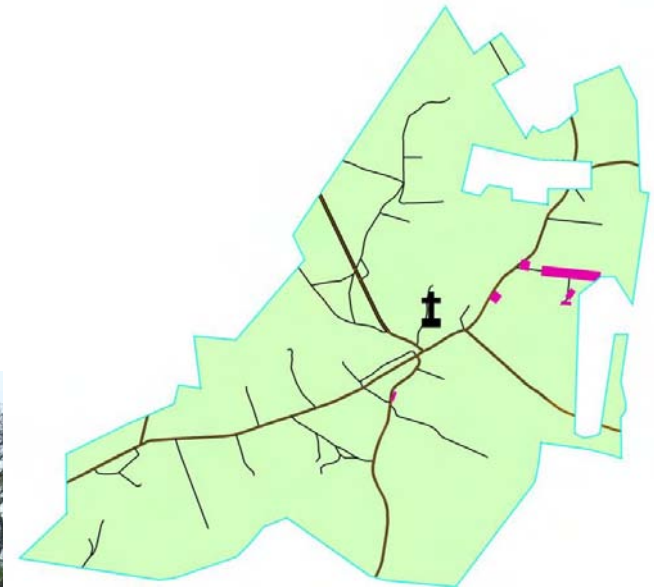
Boge

I Boge har inalles åtta alléer hittats varav två står utmed infarter och har därmed inte inventerats noggrannare. En dubbelsidig allé bestående av lönnar såg ut att vara nyplanterad. Flera av de andra inventerade stod i kanten av trädgårdar.

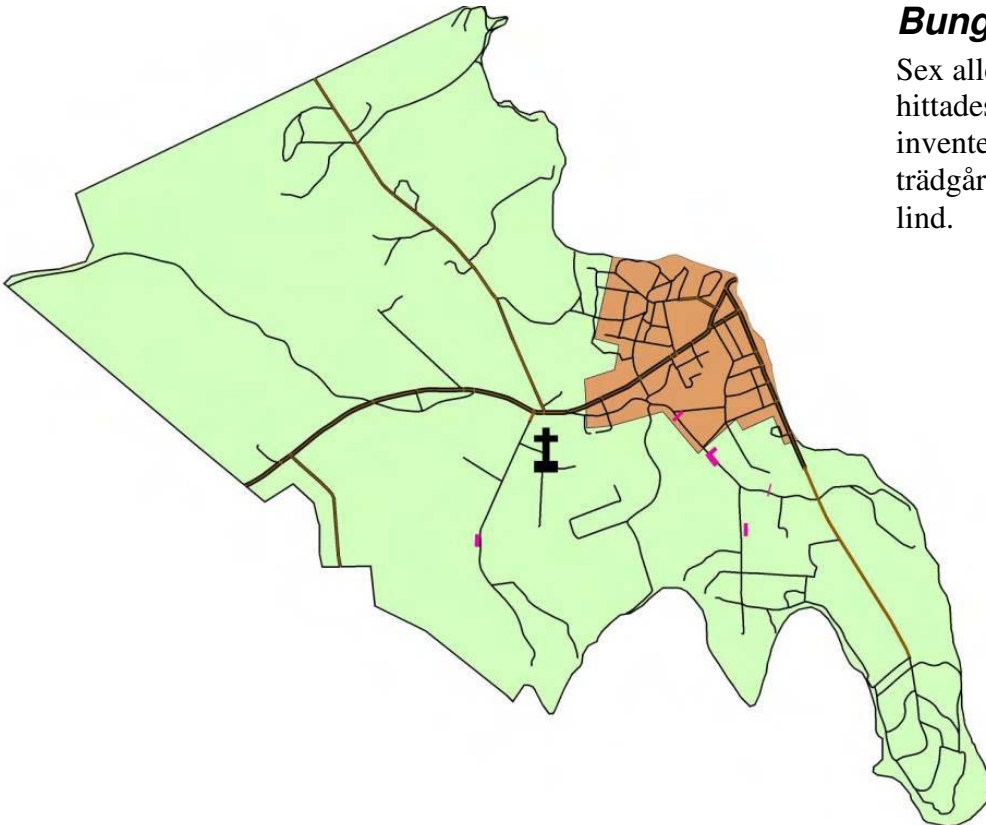
Bro

Endast två alléer inventerades i Bro, men utöver det noterades fyra alléer vid infarter.

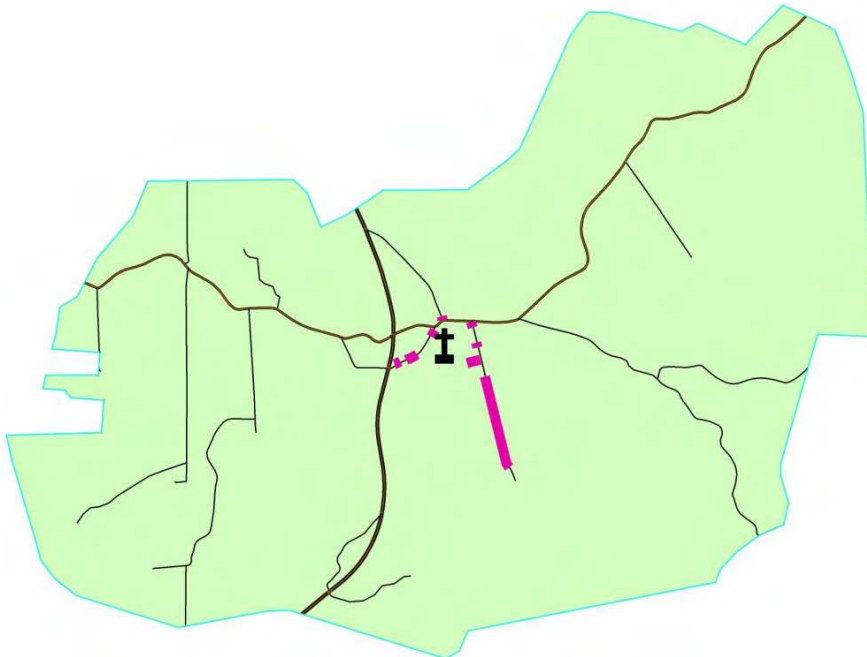
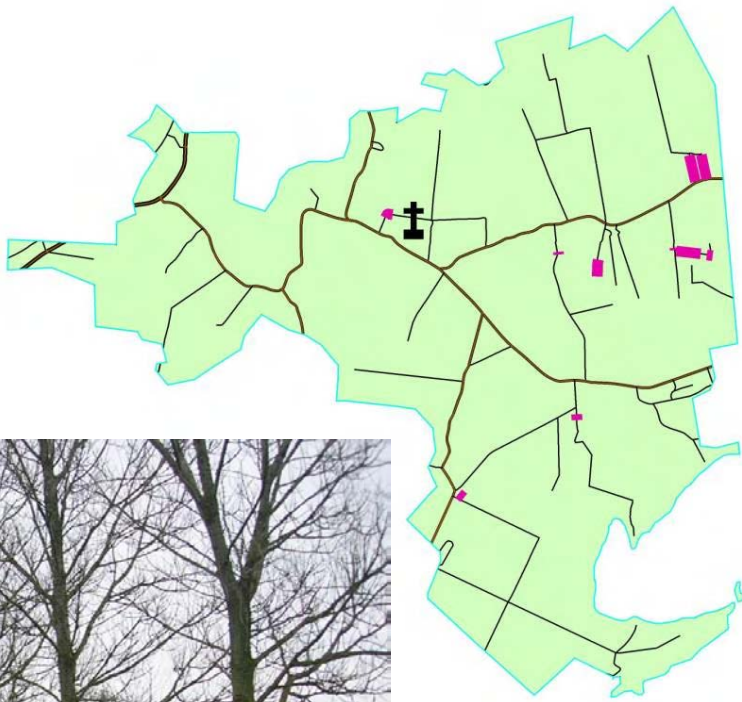
Bunge

Sex alléer varav tre utmed infart hittades i Bunge. Träden i de inventerade alléerna, som stod i trädgårdskanter, var lönn och lind.

Burs

Hela tio alléer inventerades i Burs socken. Det är dock osäkert om fyra av dessa verkligen uppfyller den definition på allé som finns i biotopskyddet. 17 av träden som stod i alléerna klassades som särskilt skyddsvärda.

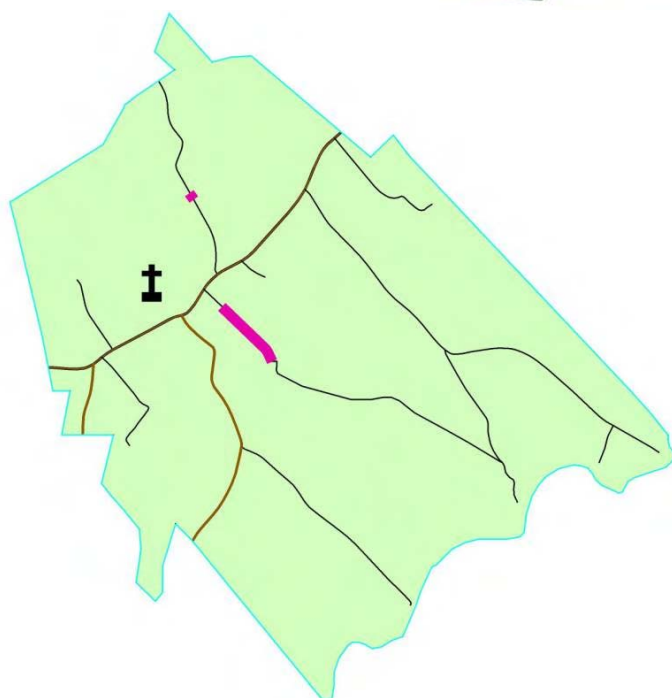
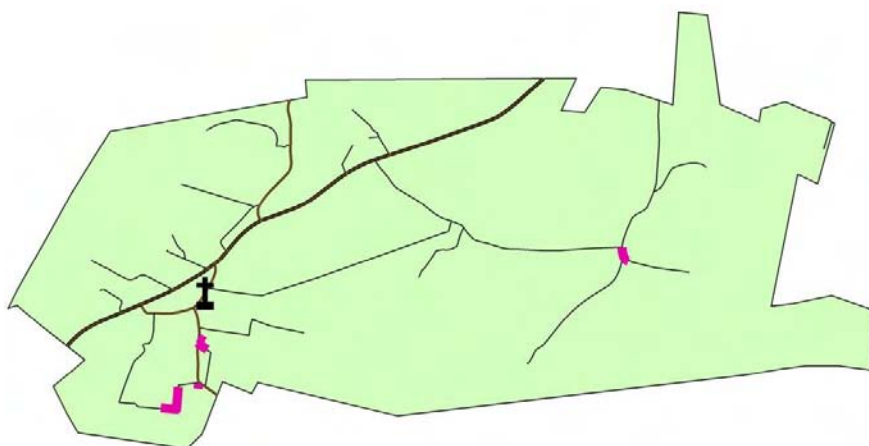

Buttle

Inalles åtta alléer inventerades i Buttle. Många olika trädslag ingår i alléerna, kastanj, björk, ask, ek och al för att nämna några. Tretton särskilt skyddsvärda träd inventerades också de flesta var kastanjer med någon form av hålighet.

Bäl

Fem alléer ritades in i Bäl socken, tre av dessa står utmed infart och inventerades inte. Alla alléerna är dubbelsidiga.

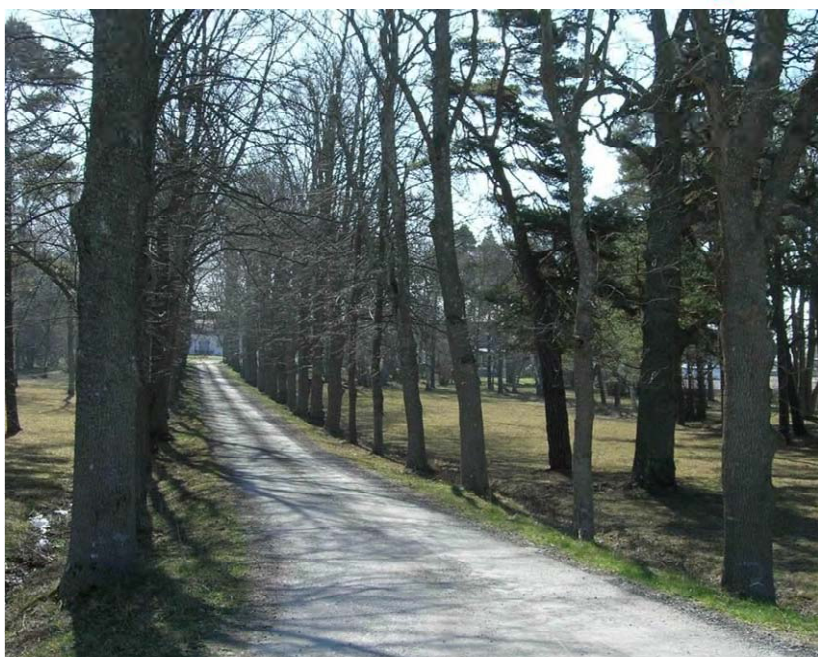
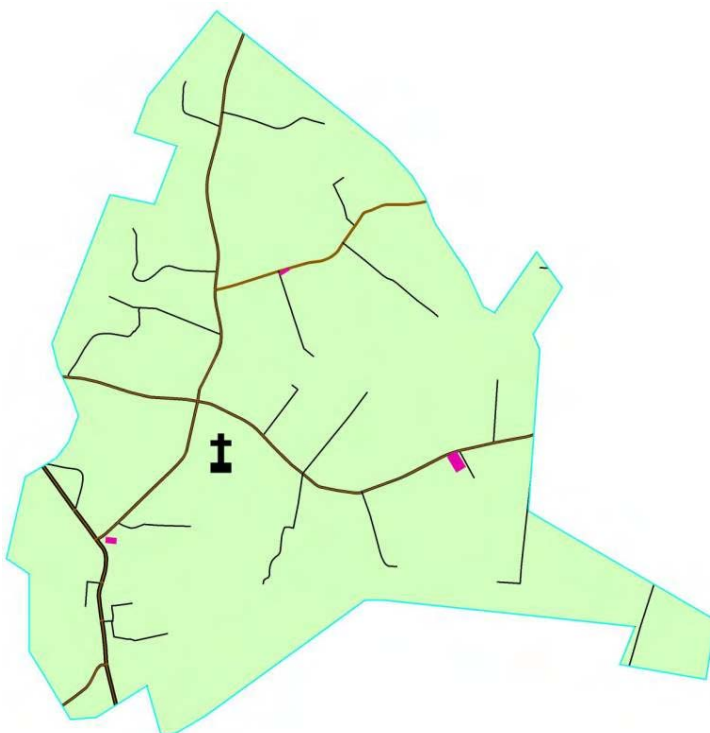
Eke

Två alléer och fjorton särskilt skyddsvärda träd. Den ena allén är ganska lång och består av 206 stycken träd av varierande slag. Tyvärr tycktes askarna i den långa allén vara drabbade av askskottsjuka.

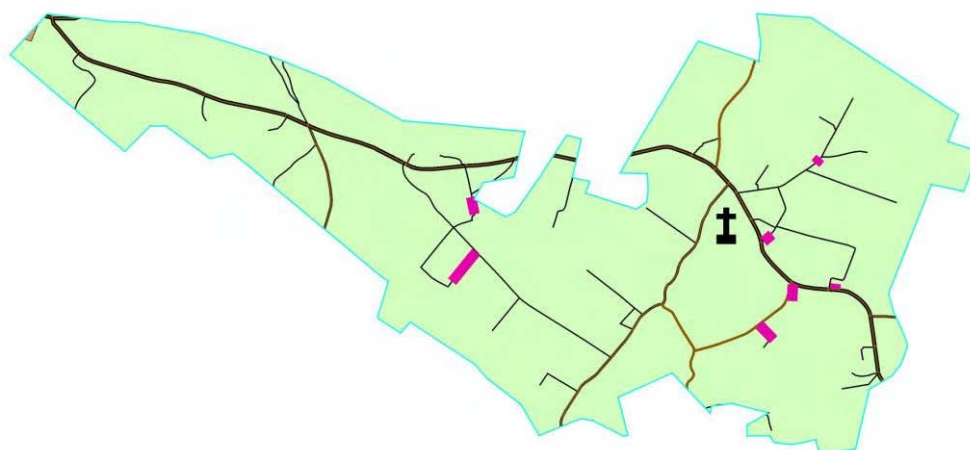
Ekeby

De tre alléerna som hittades i Ekeby ligger alla utmed infart och har därför inte inventerats noggrannare.

Endre

Fem inventerade alléer och två alléer utmed infart finns utmed enskilda vägar i Endre. Alla alléerna som hittades är dubbelsidiga, det är dock så att det är tveksamt om två av alléerna verkligen uppfyller biotopskyddsdefinitionen.

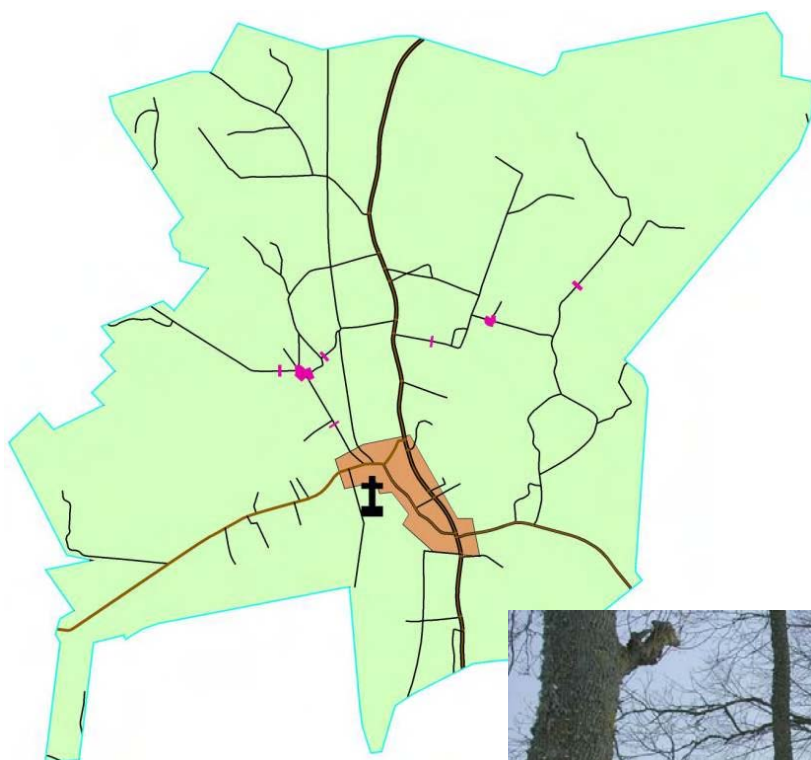
Eskelhem

I Eskelhem har två tveksamma alléer inventerats. Den ena består av björkar och den andra av alm.

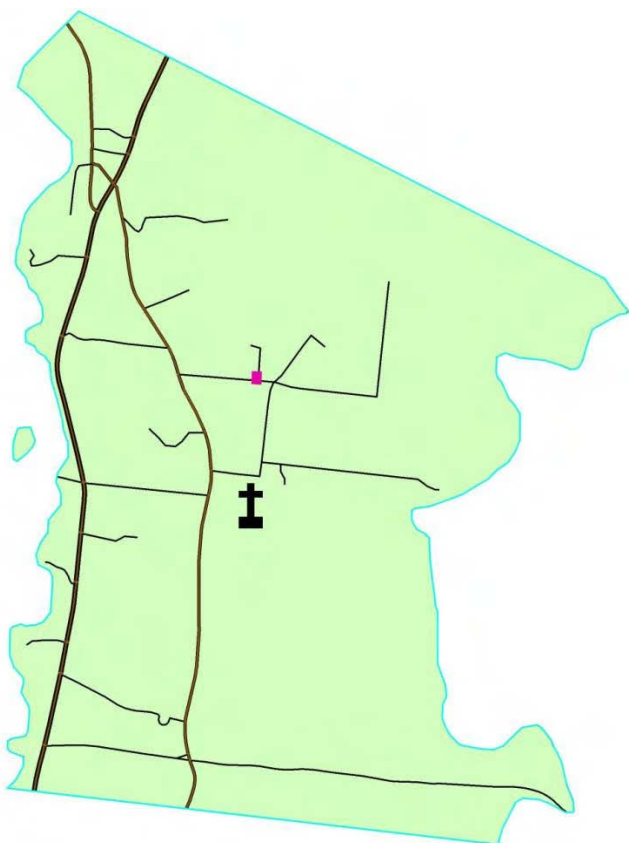
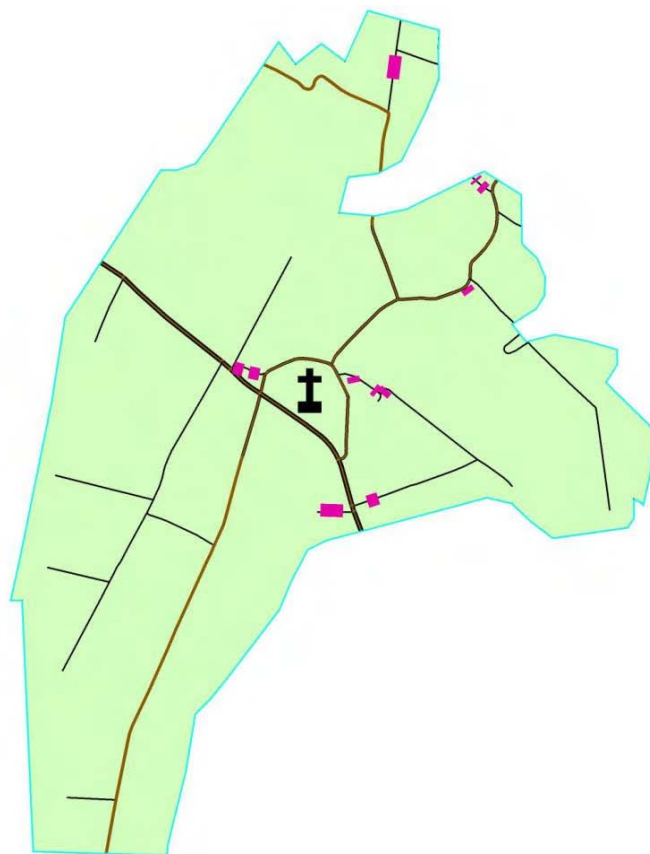
Etelhem

Åtta alléer har inventerats i Etelhem, de flesta är planterade utmed vägen i trädgårdskanten.

Fardhem

Nio inventerade alléer och två utmed infart. Fyra av de inventerade alléerna består helt eller till större delen av lind. I övriga alléer är det en stor variation i trädslag.

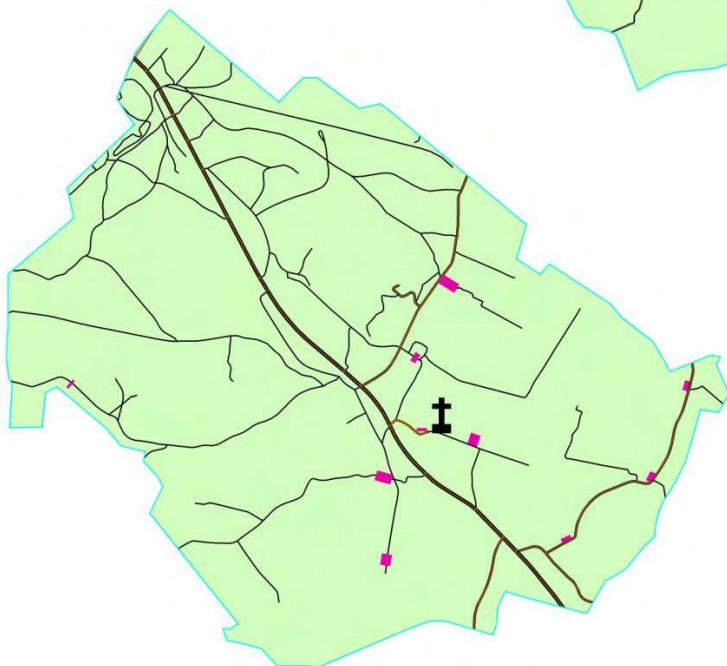
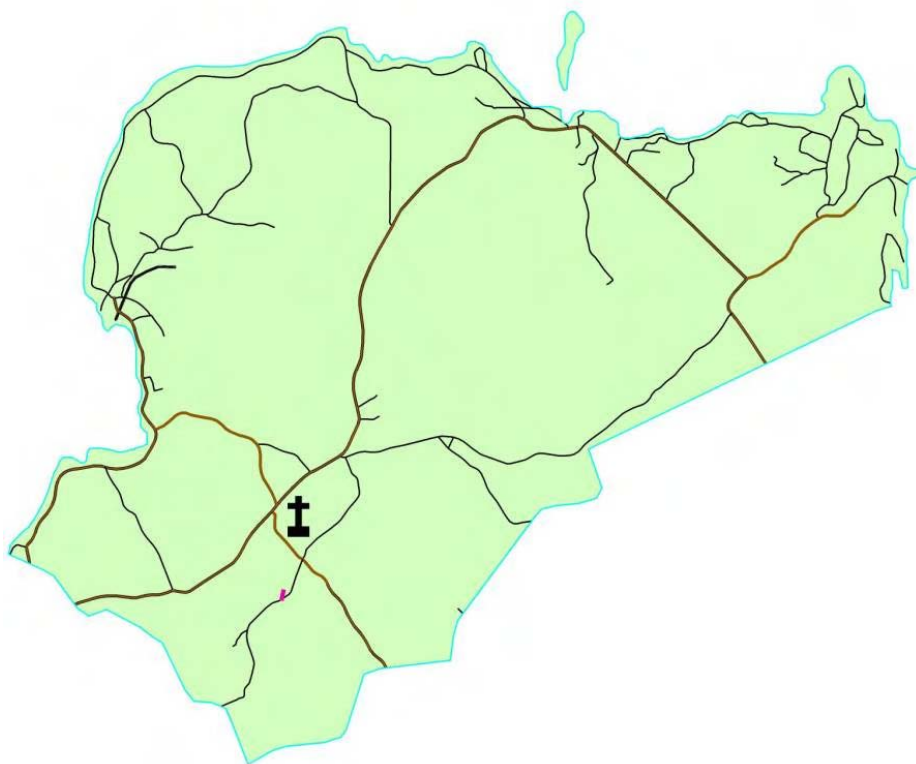

Fide

I Fide socken har endast en allé hittats och inventerats utmed enskild väg. Den är enkelsidig och består av nio björkar. En av björkarna har en hålighet och har klassats som ett särskilt skyddsvärt träd.

Fleringe

I Fleringe har ingen allé inventerats, däremot hittades och noterades en dubbelsidig allé vid en infart.

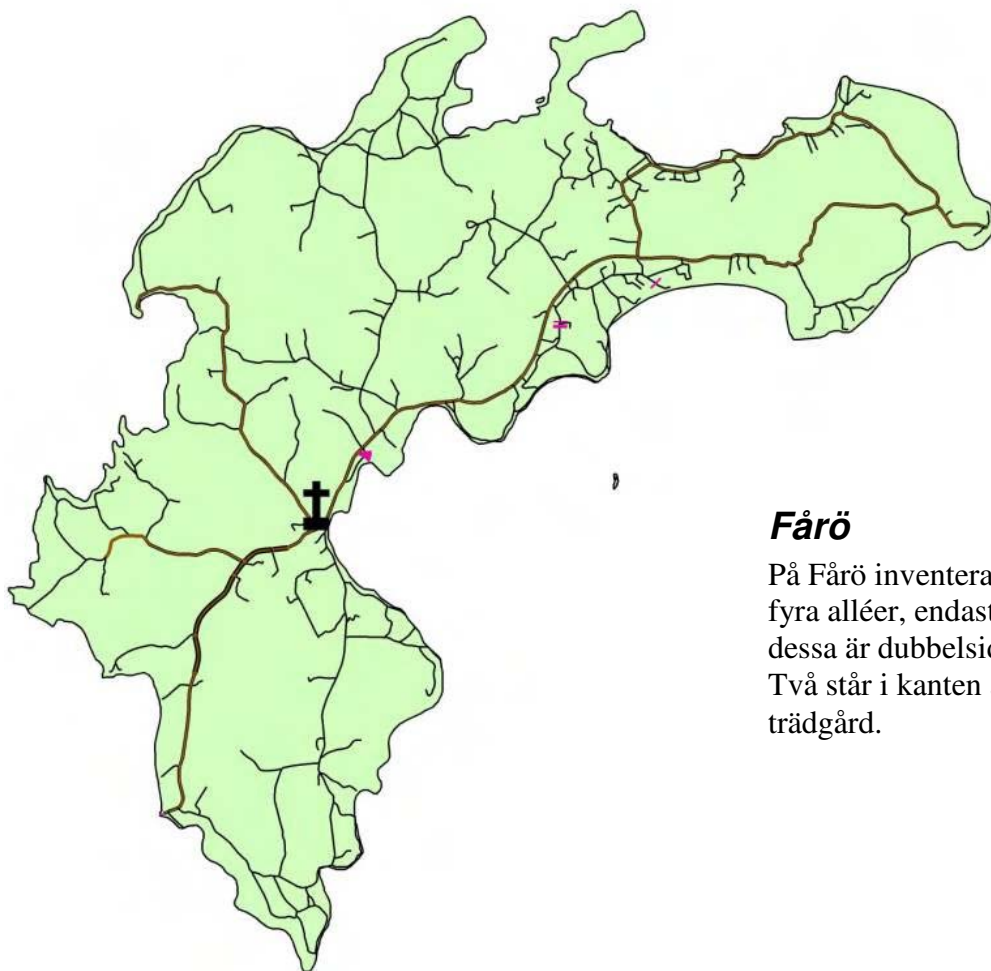
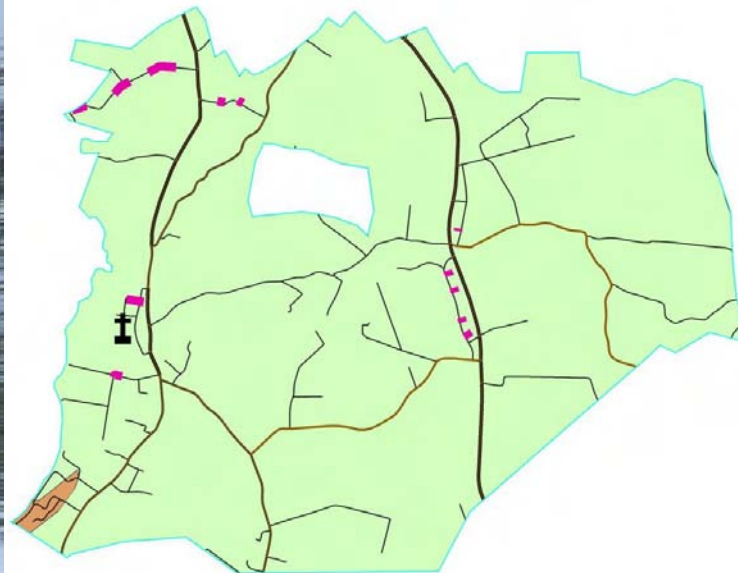
Follingbo

Fem inventerade alléer och fem alléer utmed infart. Merparten av alléerna (alla tio) är dubbelsidiga.

Fröjel

Hela fjorton alléer har inventerats i Fröjel. De flesta står i eller i anknäytning till trädgårdar och när det gäller två av alléerna råder det viss tveksamhet om de uppfyller definitionen. Trädslagen i de fjorton alléerna varierar mellan ask, lönn, alm och oxel.

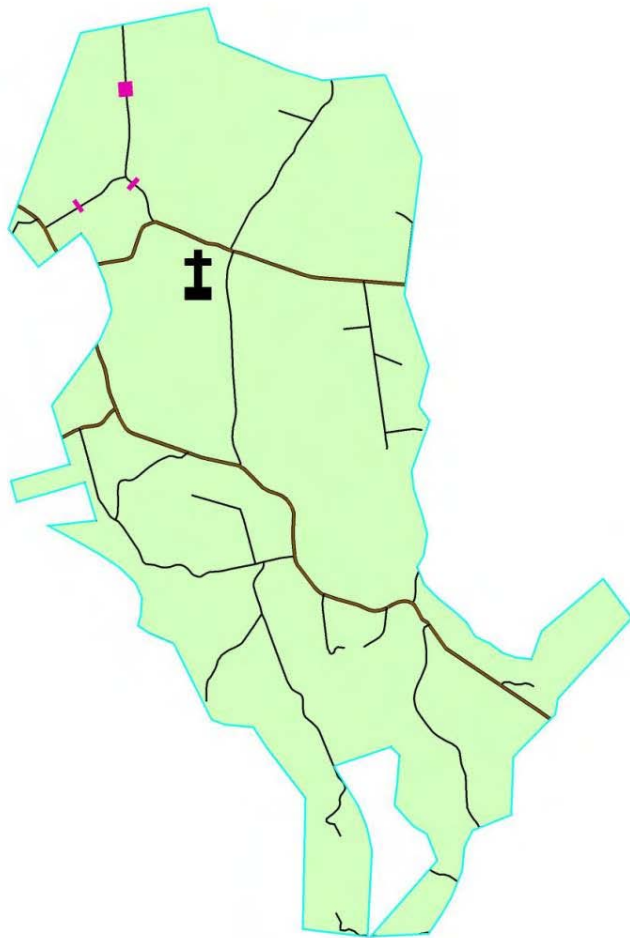

Fårö

På Fårö inventerades fyra alléer, endast en av dessa är dubbelsidig. Två står i kanten av trädgård.

Gammelgarn

Fyra alléer har inventerats i Gammelgarn, endast en av dessa är dubbelsidig. Två av alléerna består endast av askar och de andra två domineras av björk men innehåller även ask.

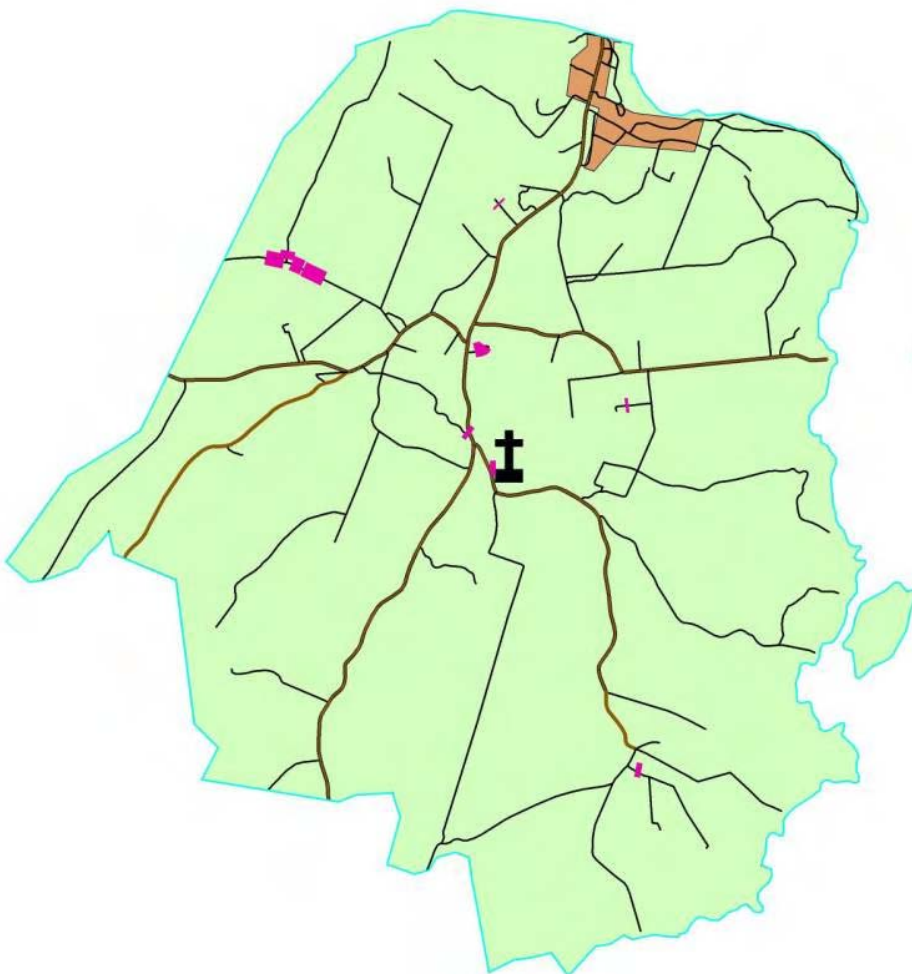
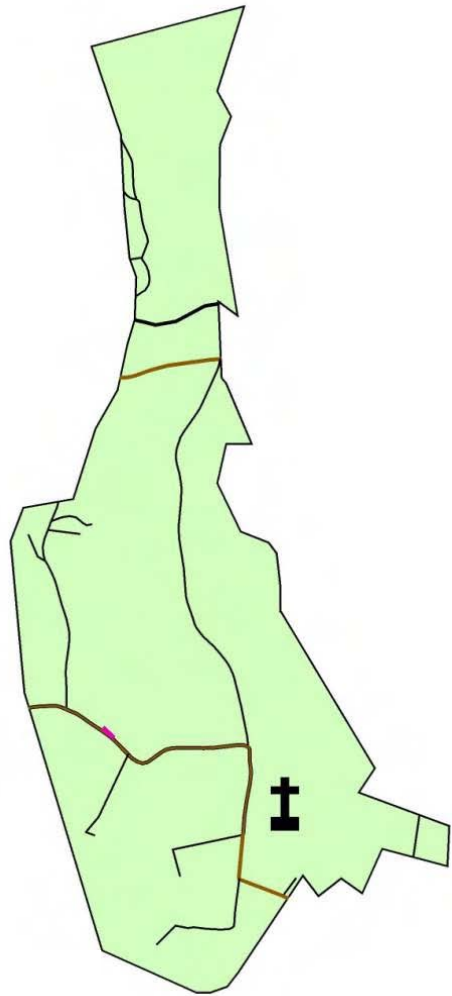

Ganthem

Tre alléer har inventerats här. Det är dock tveksamt om en av alléerna uppfyller definitionen enligt miljöbalken. I varje allé finns endast ett träslag, i en är det björk, i den andra ask och i den tredje är det lind.

Gerum

I Gerum har ingen allé hittats, däremot har en allé utmed en infart noterats och ritats in i kartan.

Gothem

Tio alléer varav två inte har inventerats då de står utmed infart. Dominerande trädslag i alléerna i Gothem socken är ask, fyra av alléerna består enbart av askar och tre av alléerna har ask som vanligaste trädslag.

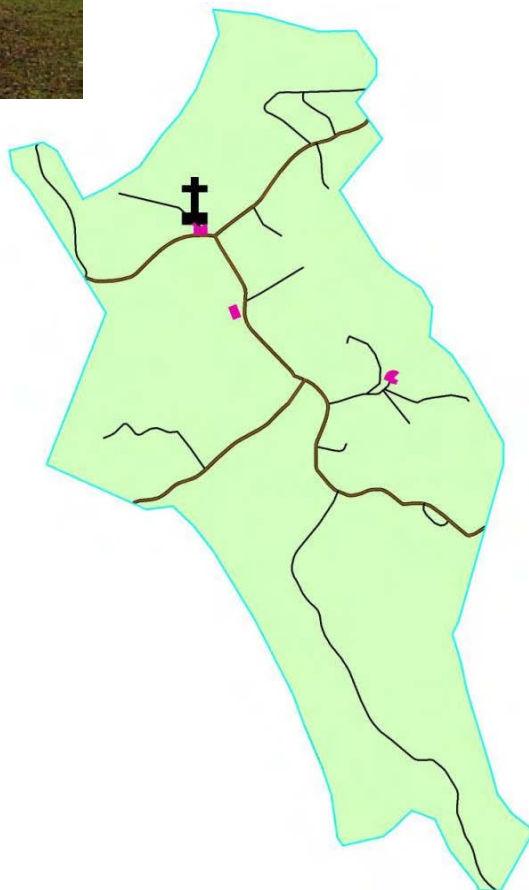
Grötlingbo

Ask dominerar i de
fyra alléerna i
Grötlingbo socken.
En av alléerna med
enbart ask klappas.

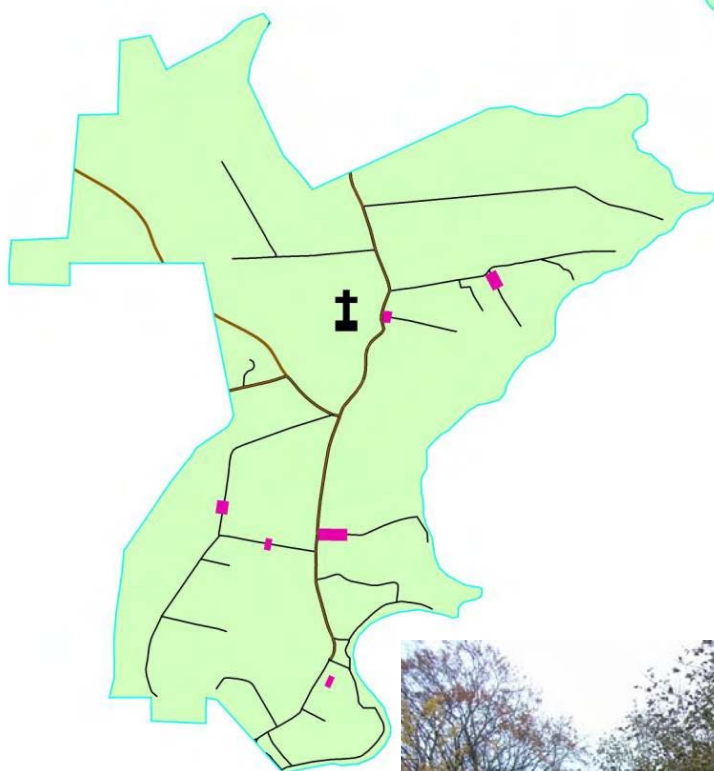
Guldrupe

I Guldrupe socken hittades fyra
alléer varav en inte inventerades
då den står utmed en infart.

Hablingbo

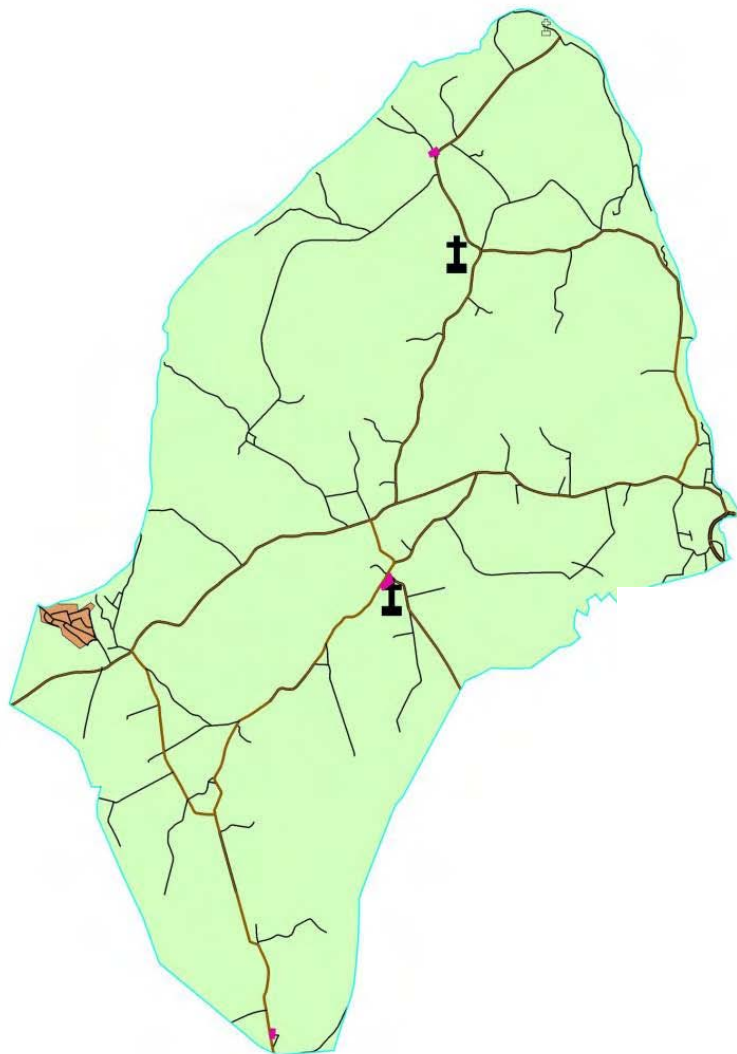
Sju alléer har inventerats efter de enskilda vägarna i Hablingbo socken, de flesta står i kanten av trädgård som en ridå ut mot vägen. Trädslag varierar och de flesta av alléerna har fler än en sorts träd.

Hamra

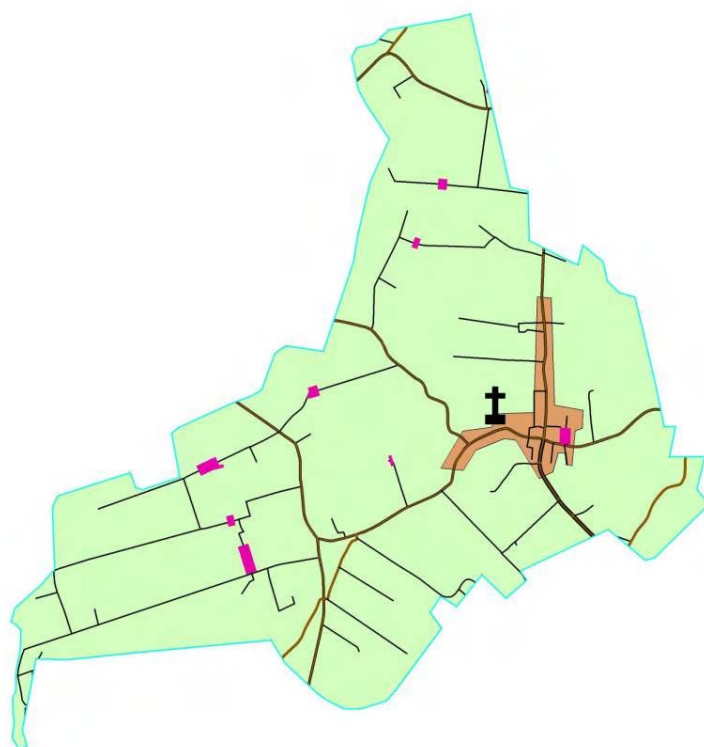
Utmed de enskilda vägarna i Hamra hittades sex alléer. Fem av dessa är dubbel-sidiga. Det är inte helt säkert om två av alléerna verkligen uppfyller definitionen men de har tagits med i alla fall. I tre av alléerna noterades även totalt 16 särskilt skyddsvärda träd, främst lönnar och oxlar.

Hangvar-Hall

Tre alléer observerades i Hangvar, varav två inte inventerades då de stod utmed infart. Endast en allé har inventerats i Hall socken. Allén är dubbelsidig, klappad och består främst av askar men även ett antal lönnar.

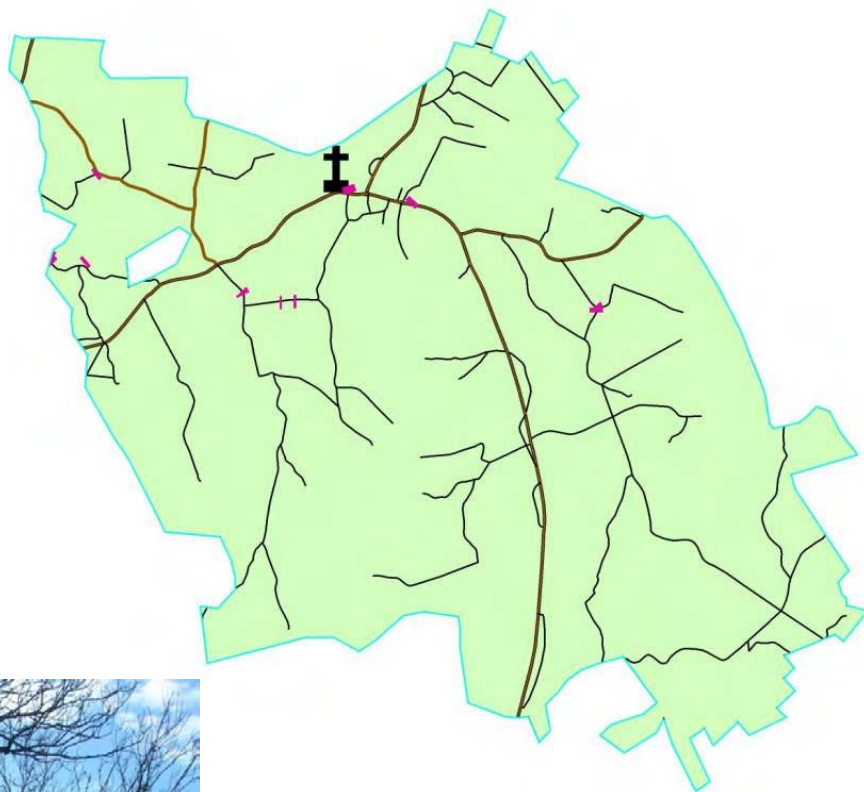
Havdhem

Nio alléer har inventerats i Havdhem socken, de flesta är dubbelsidiga. De flesta alléerna innehåller mer än ett trädslag och träd som ask, lönn och lind är vanliga.

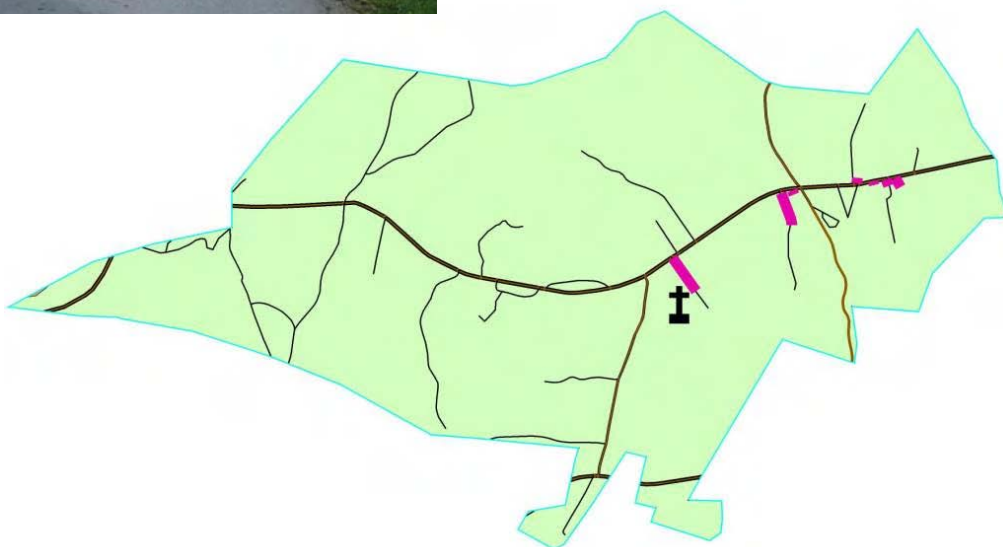
Hejde

Utmed de enskilda vägarna i Hejde hittades åtta alléer varav fem inventerades, de resterande stod utmed infart. Lönn var dominerande trädslag i de undersökta alléerna.

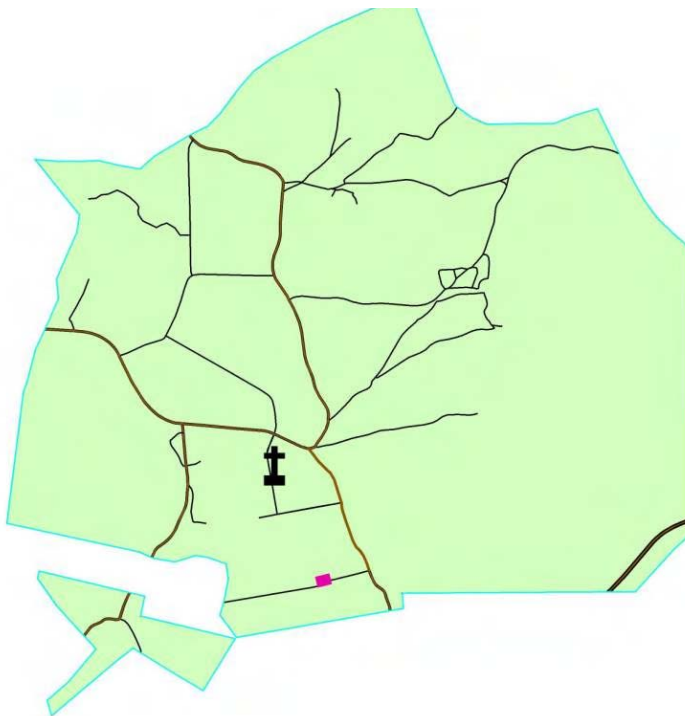
Hejdeby

Fyra alléer utmed infart och tre som inventerades. Endast tre trädslag, ask, lönn och alm, noterades i dessa alléer. 12 av träden ingående i de inventerade alléerna klassades som särskilt skyddsvärd.

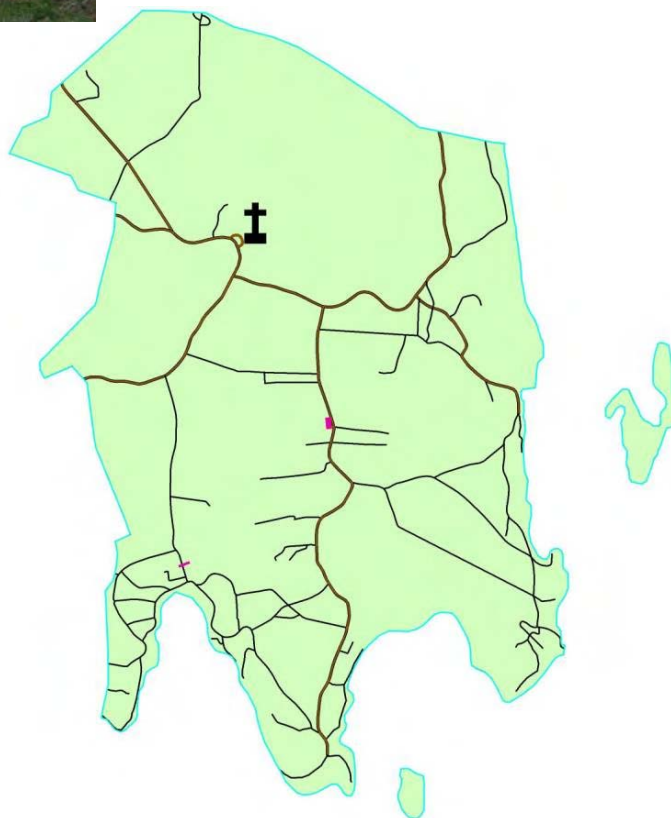
Hejnum

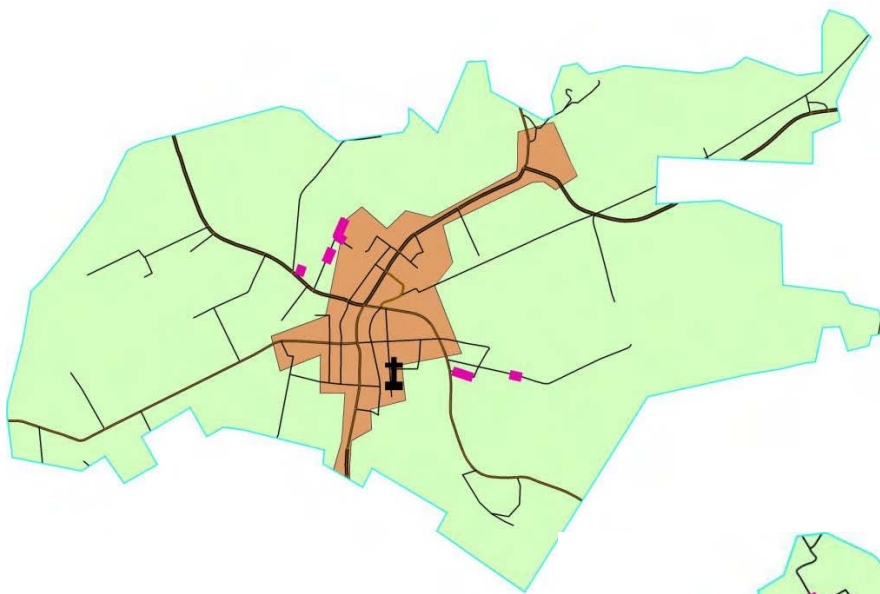
Endast en allé hittades i Hejnum socken. Allén är dubbelsidig och består av klappade askar och lönnar. 17 av de 23 träden i allén klassades som särskilt skyddsvärda.

Hellvi

I Hellvi noterades två alléer, en utmed infart som inte inventerades och en till synes ganska nyplanterad allé bestående av oxel i kanten av en trädgård.

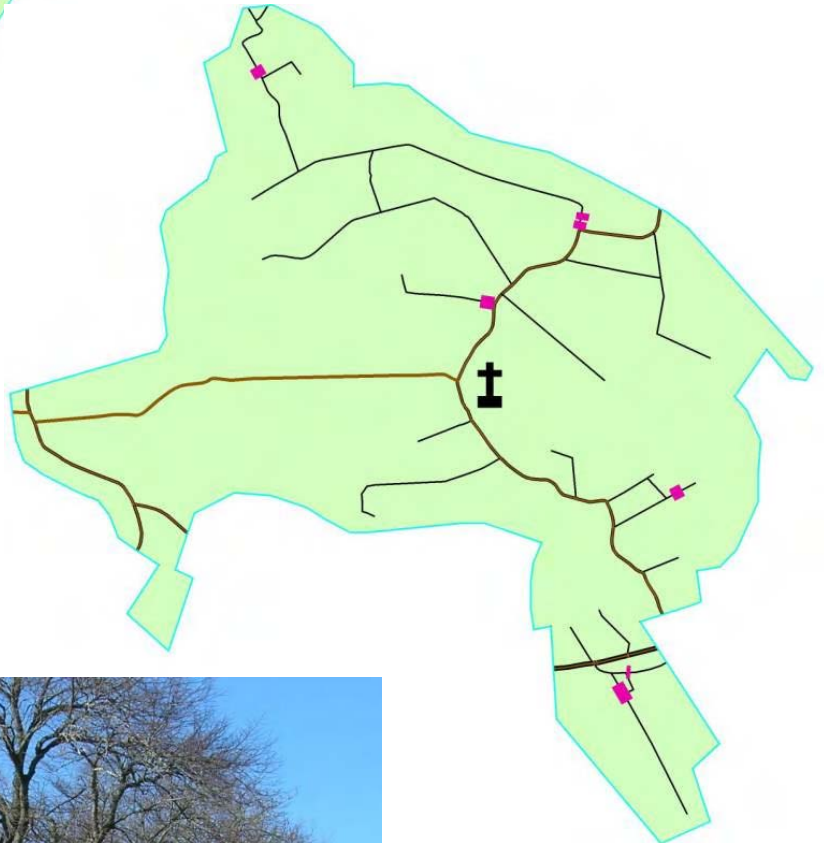

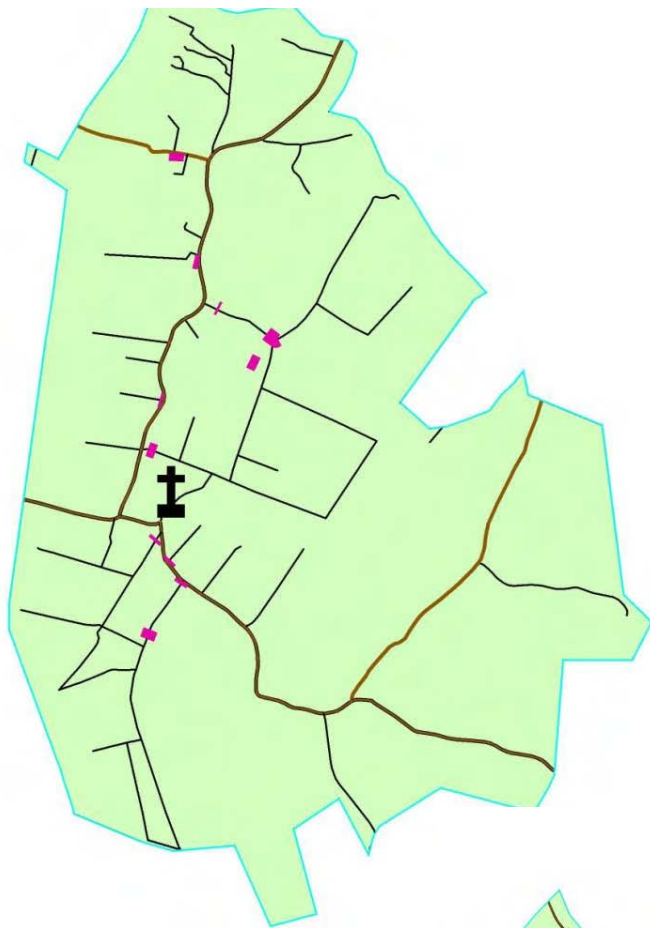
Hemse

Fem alléer hittades utmed enskild väg i Hemse. Björk och lönn var vanliga träslag i alléerna i denna socken.

Hogrän

Totalt sex alléer inventerades i Hogrän socken, alla är enkelsidiga och tre av dem står i kanten av trädgård. En av alléerna som består av enbart askar är klappad.

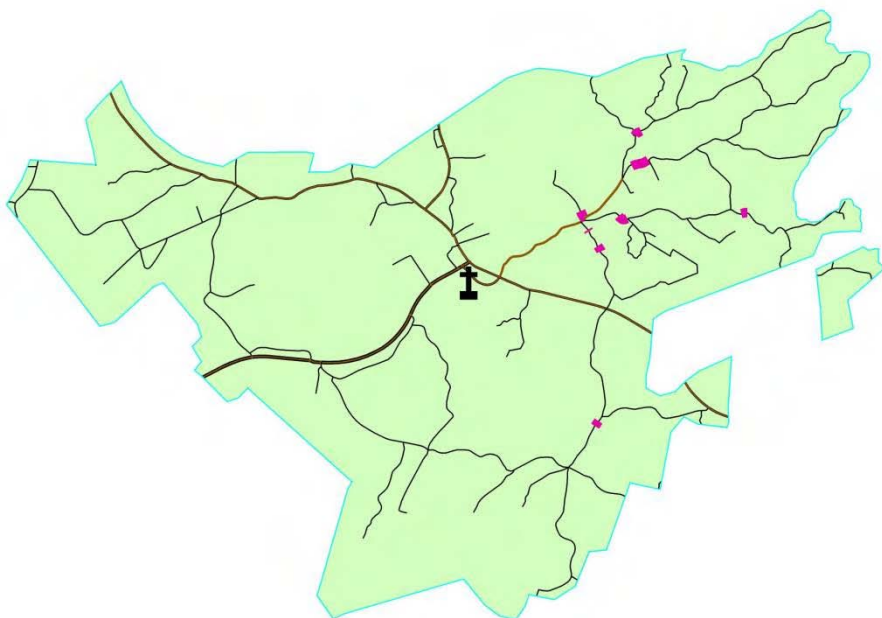

Hörsne med Bara

Nio alléer inventerades och två till ritades in på kartan i Hörsne och Bara socknar. De flesta av alléerna är enkelsidiga och står i kanten av trädgård.

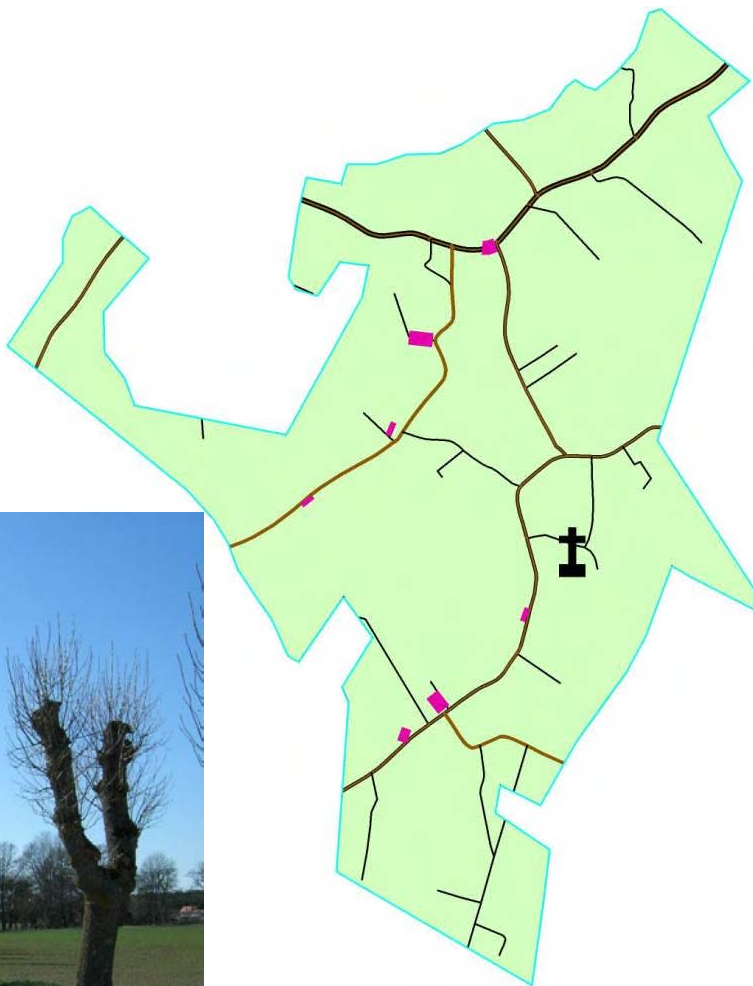
Kräklingbo

Åtta alléer hittades i Kräklingbo. Sex av de åtta alléerna bestod av enbart ask. Av de inventerade alléerna var det fyra som med säkerhet inte kunde bedömas om de helt uppfyllde de krav som biotopskyddsdefinitionen ställer för en allé.

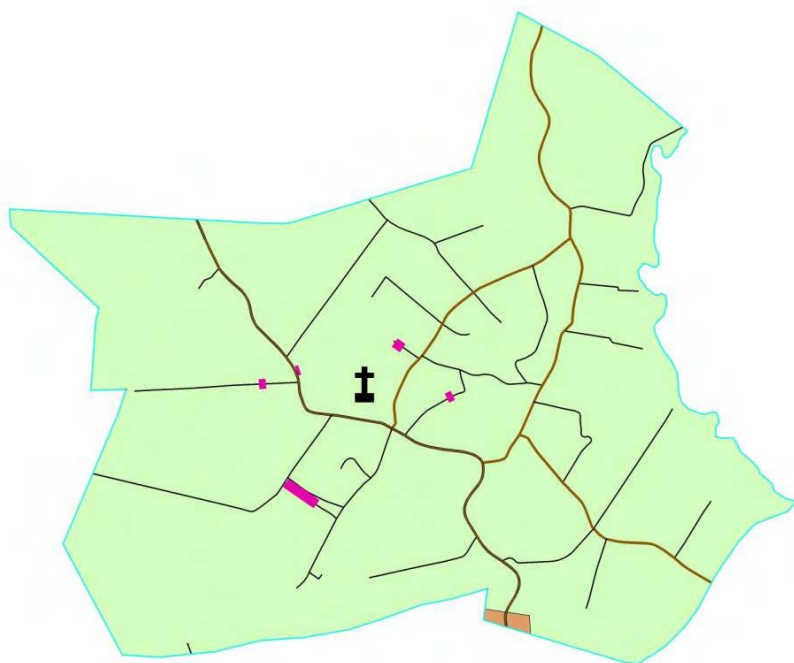
Källunge

I Källunge hittades sju alléer, men endast två av dessa har inventerats, övriga är planterade utmed infarter.

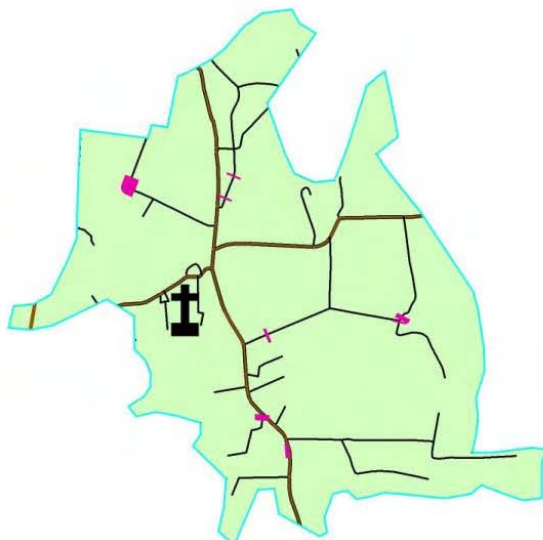
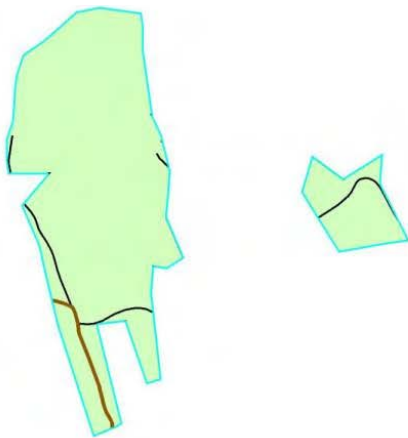
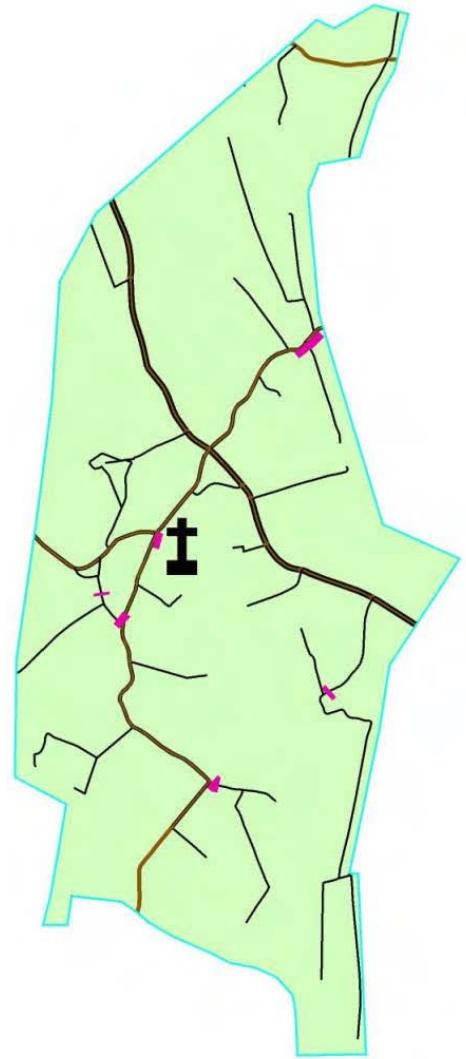
Lau

Utöver de fyra alléer som inventerats utmed de enskilda vägarna i Lau har även en extra noterats utmed infart.

Levide

Av de sju alléer som ritades in på kartan över Levide socken var det fem som inventerades noggrannare. De flesta alléerna innehöll endast ett trädslag och ofta var det lönn, lind eller ask.

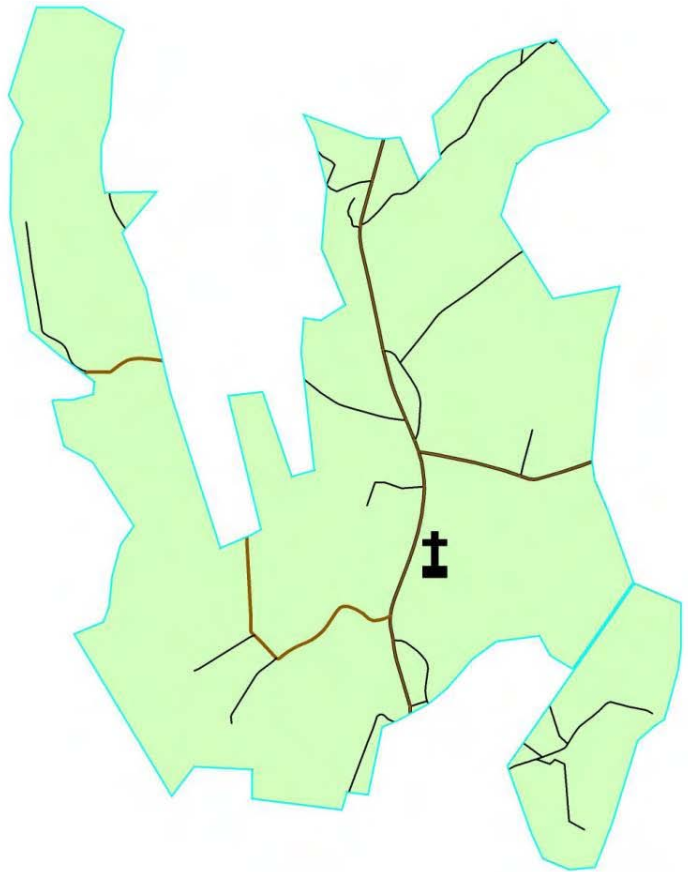
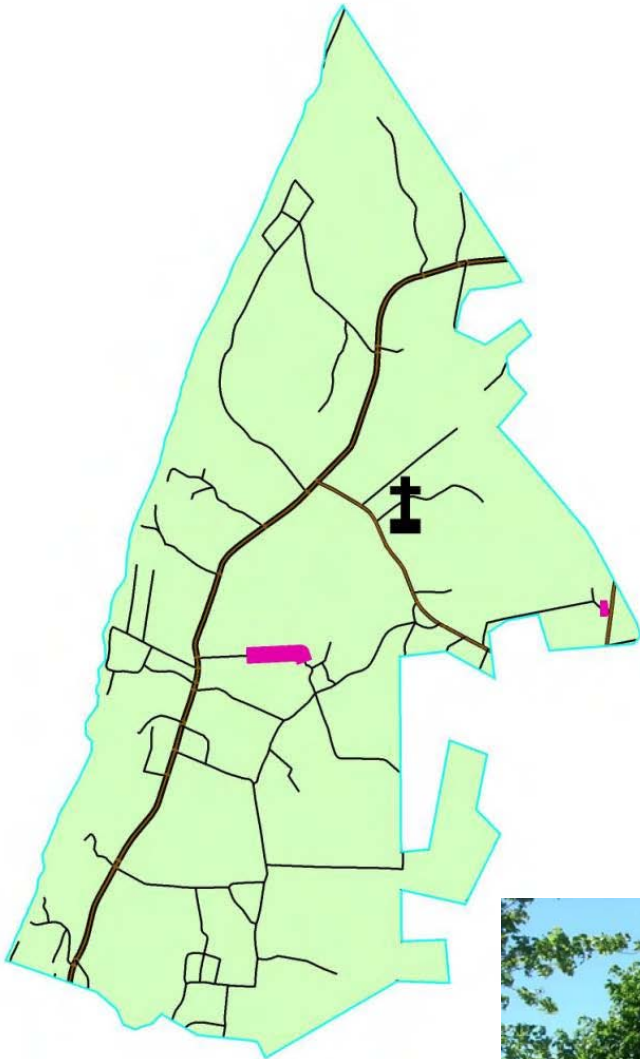

Linde

Sju inventerade alléer och en utmed infart finns i Linde socken. Flera av de inventerade alléerna står i trädgårdskanter. Merparter av alléerna är dessutom enkelsidiga.

Lojsta

Inte en enda allé stod att finna utmed de enskilda vägarna i Lojsta socken.

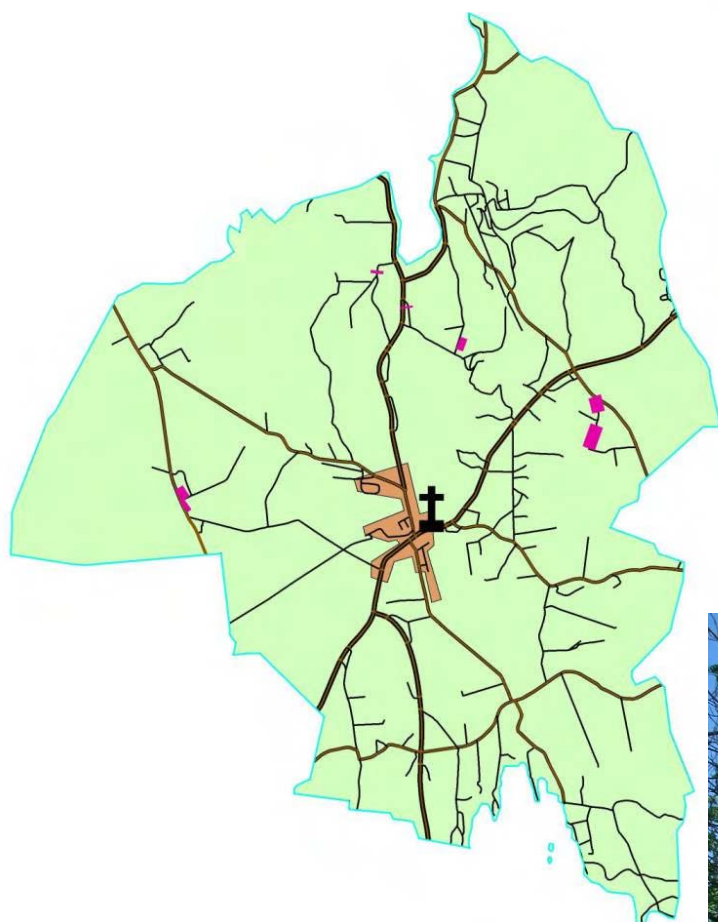
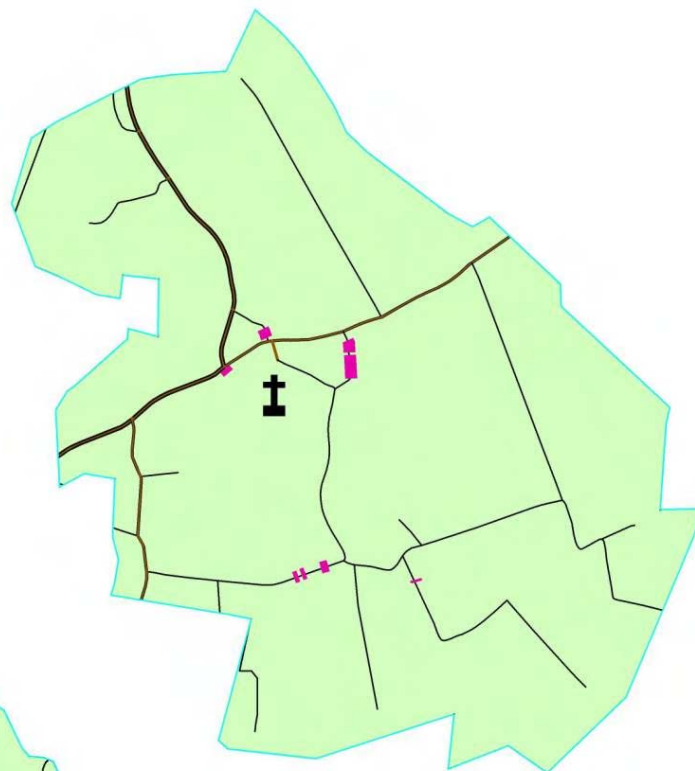
Lummelunda

I Lummelunda socken har endast två alléer inventerats. Den ena är enkel-sidig och står i kanten av en trädgård och den andra är dubbelsidig och består av 116 hamlade askar och lönnar.

Lye

Sju alléer och en utmed infart hittades i Lye socken. Det är dock tveksamt om en av de sju alléerna uppfyller biotopskyddsdefinitionen. De allra flesta alléerna i socknen är enkelsidiga.

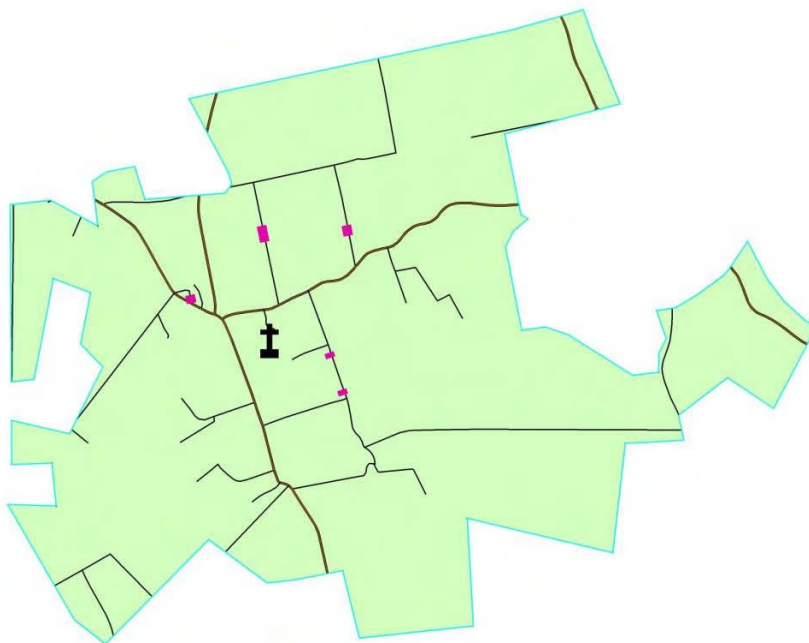
Lärbro

Bland de fem alléer som inventerades i Lärbro socken finns det två som det är tveksamt om de uppfyller biotopskyddsdefinitionen. Utöver de inventerade alléerna där ask och björk är vanliga trädslag har ytterligare två alléer utmed infart ritats in på kartan.

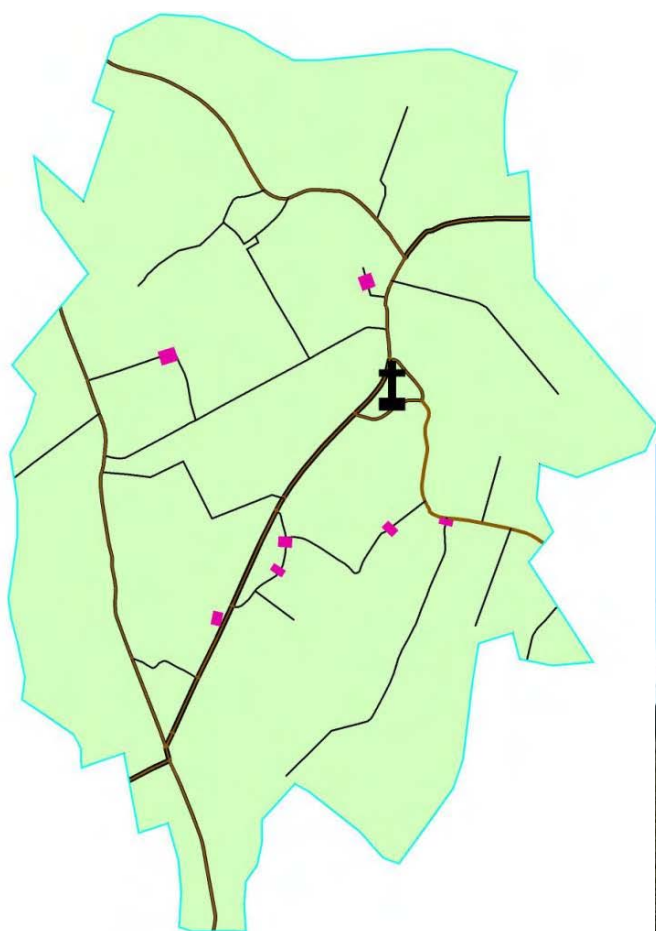
Martebo

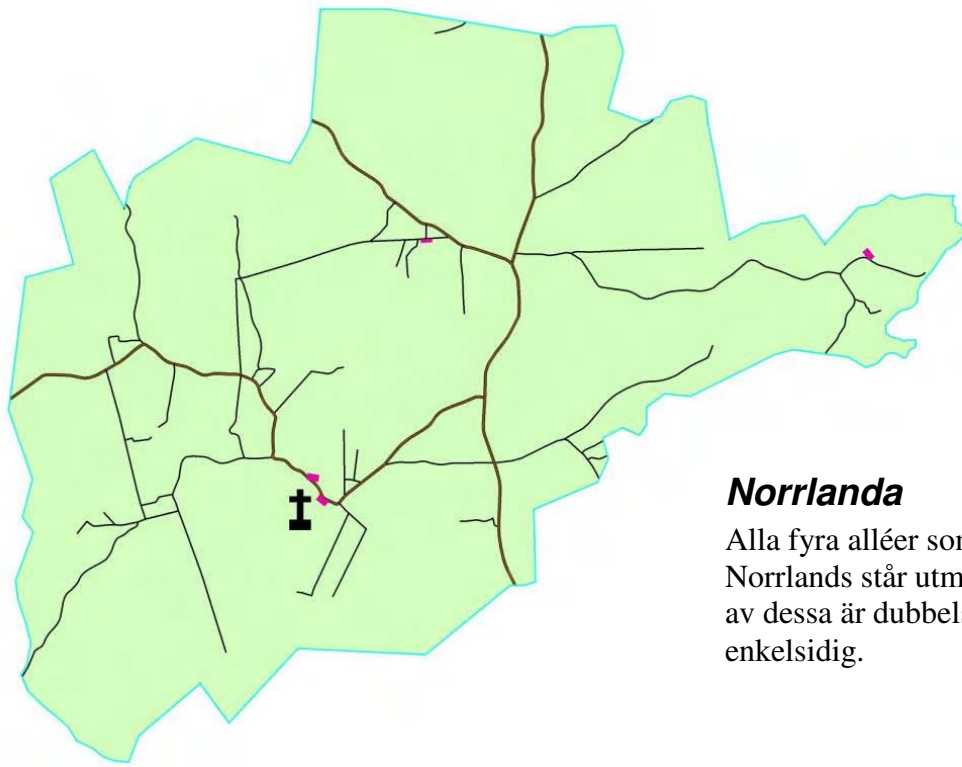
De flesta av de fem alléerna i Martebo socken är enkelsidiga och står i kanten av trädgårdar.

Mästerby

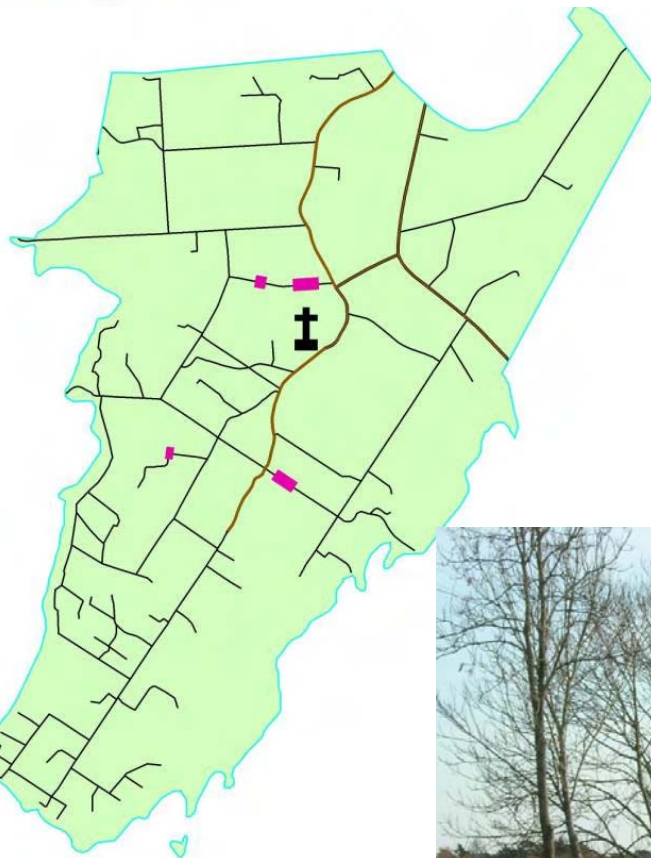
Sex alléer utmed enskild väg och en utmed infart har observerats i Mästerby socken. Över hälften av alléerna som inventerats är enkelsidiga.

Norrlanda

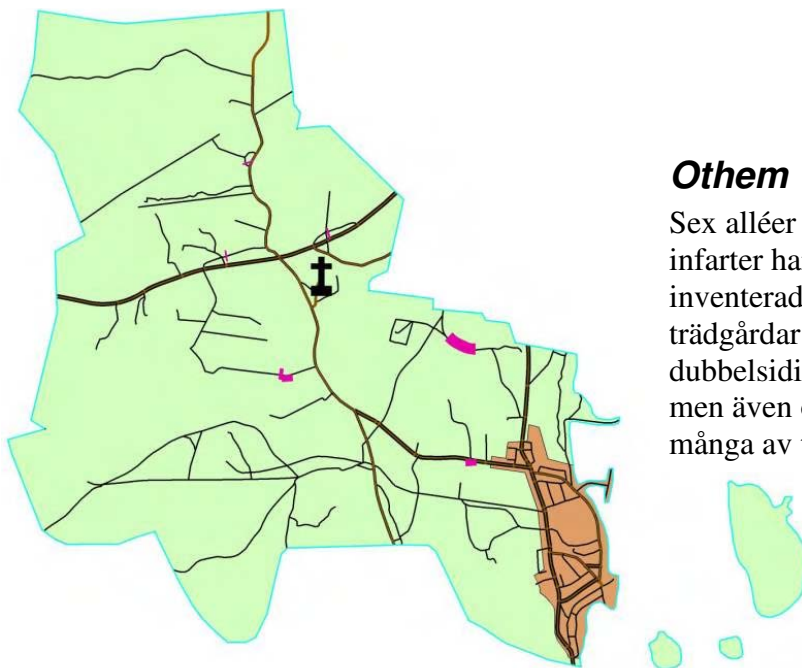
Alla fyra alléer som hittades i Norrlands står utmed infarter. Tre av dessa är dubbelsidiga och en enkelsidig.

Näs

I Näs socken har fyra olika alléer inventerats, de flesta består till större delen av askar men en innehåller endast oxel. Alla fyra är tveksamma alléer.

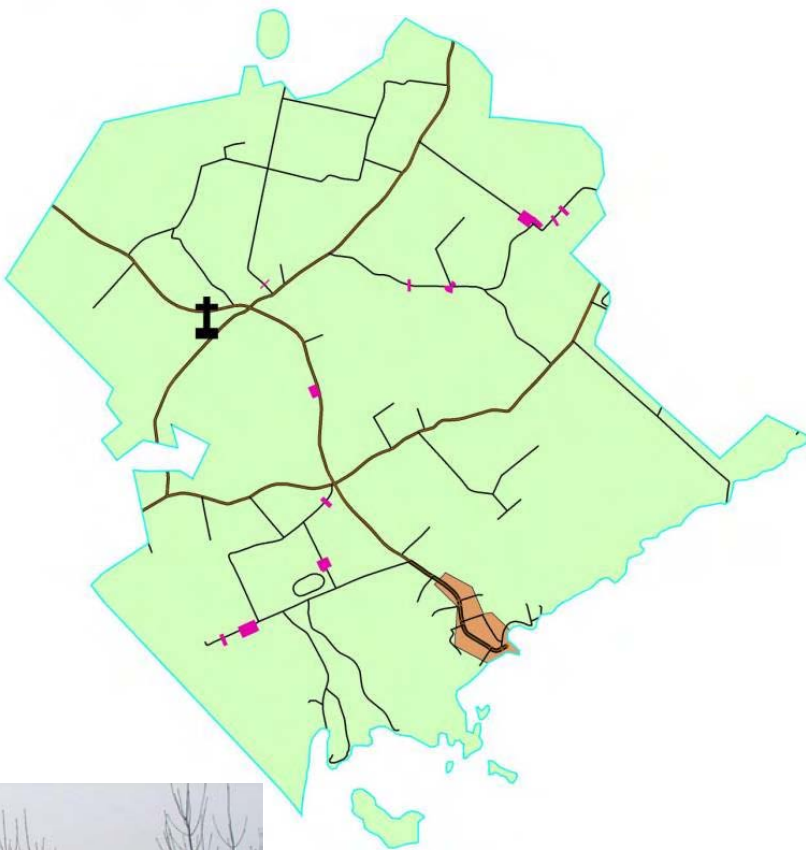

Othem

Sex alléer utmed enskild väg och två utmed infarter har hittats i Othem. De flesta av de inventerade alléerna är planterade i kanten av trädgårdar och är enkelsidiga. En allé är dock dubbelsidig och består av 159 träd (mest ask men även oxel och alm) som alla är klappade, många av träden är hålträd.

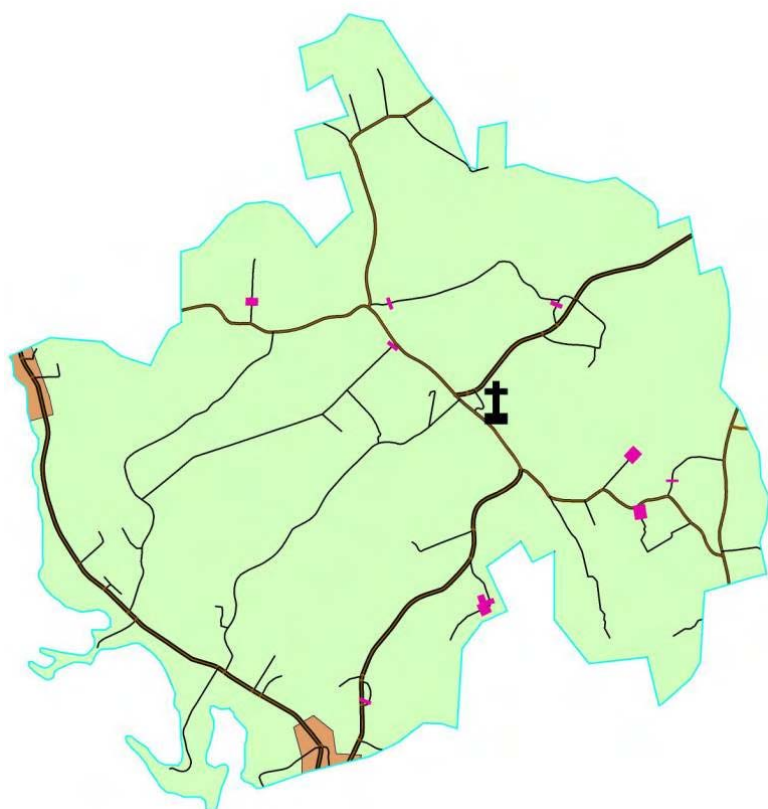
Rone

Totalt elva alléer har inventerats i Rone socken, dessutom har en allé vid infart ritats in i kartan. Det är däremot inte helt säkert att alla de inventerade alléerna helt uppfyller biotopskyddsdefinitionen, hela fem stycken är betecknade som tveksamma.

Rute

Två av de tre alléerna som inventerats i Rute socken står i trädgårdskanter och är enkelsidiga. Den tredje är dubbelsidig och består av alm och ask.

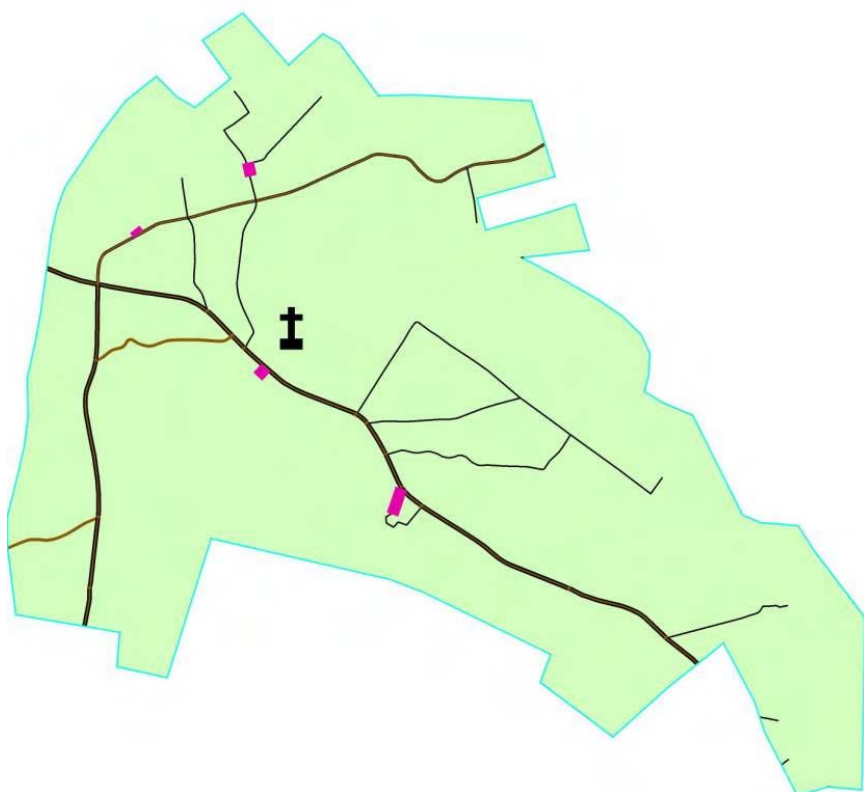
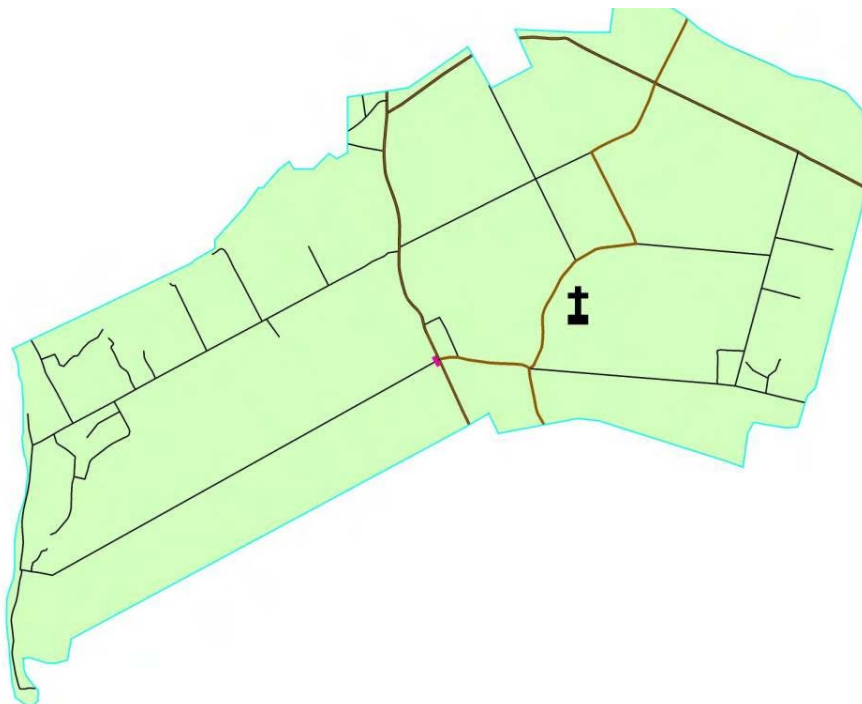
Sanda

Inalles elva alléer inventerades i Sanda socken. Av dessa står sex i trädgårdskanter och sju faller in under någon av de tre klappningskategorierna.

Silte

Endast en allé i kanten av en trädgård hittades i Silte socken. Allén utgörs av nio klappade lindar.

Sjonhem

I Sjonhem har två alléer utmed infart ritats in på kartan och två alléer har inventerats. Lind och lönn dominerar i varsin av de två inventerade alléerna.

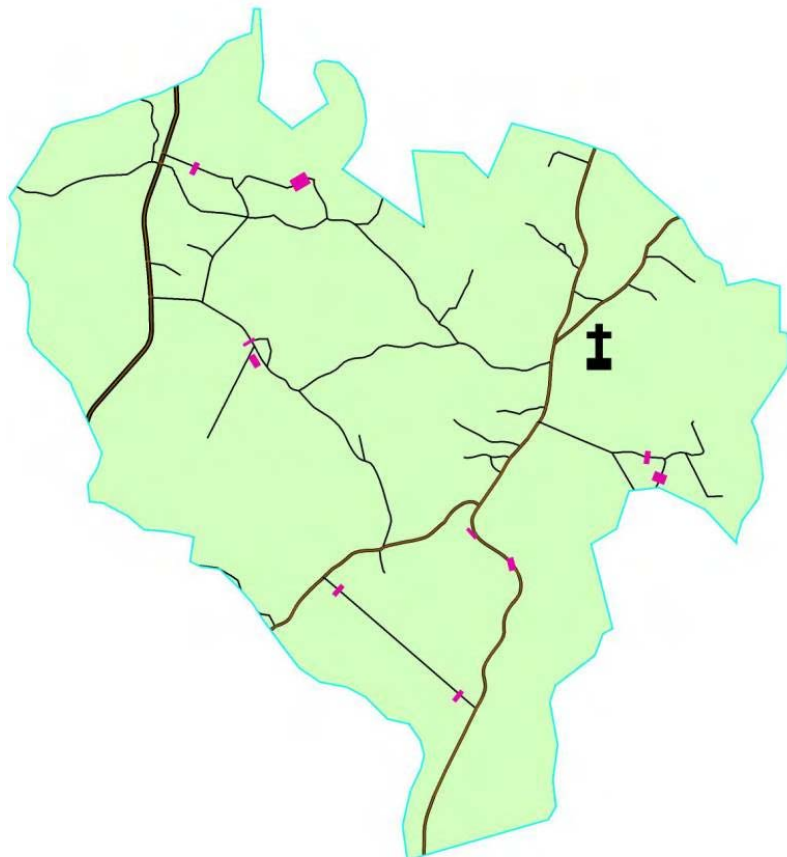
Sproge

Av de sju alléer som noterats i Sproge är det tveksamt om tre verkligen uppfyller biotop-skyddsdefinitionen för alléer. Alla alléer här är enkelsidiga utom en som är dubbelsidig.

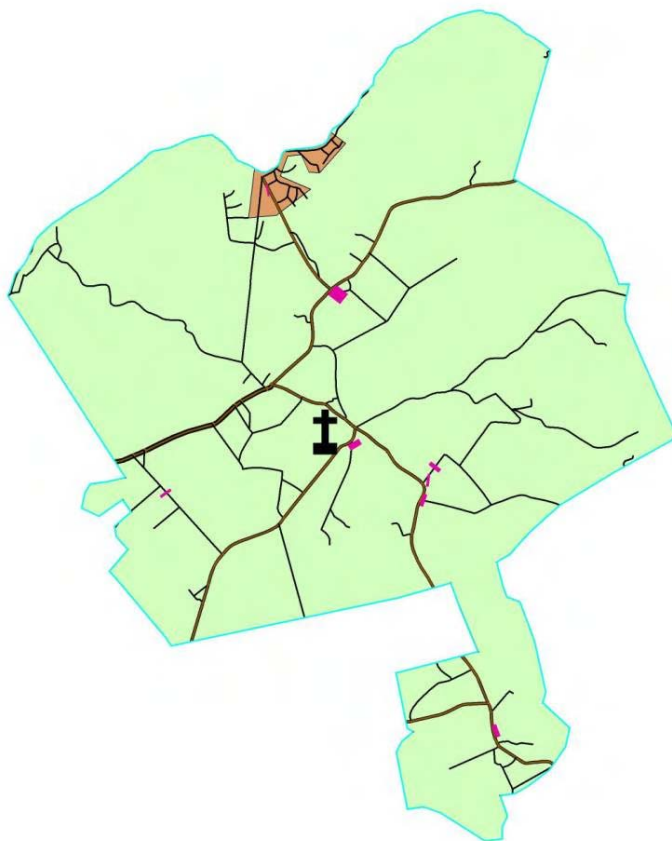
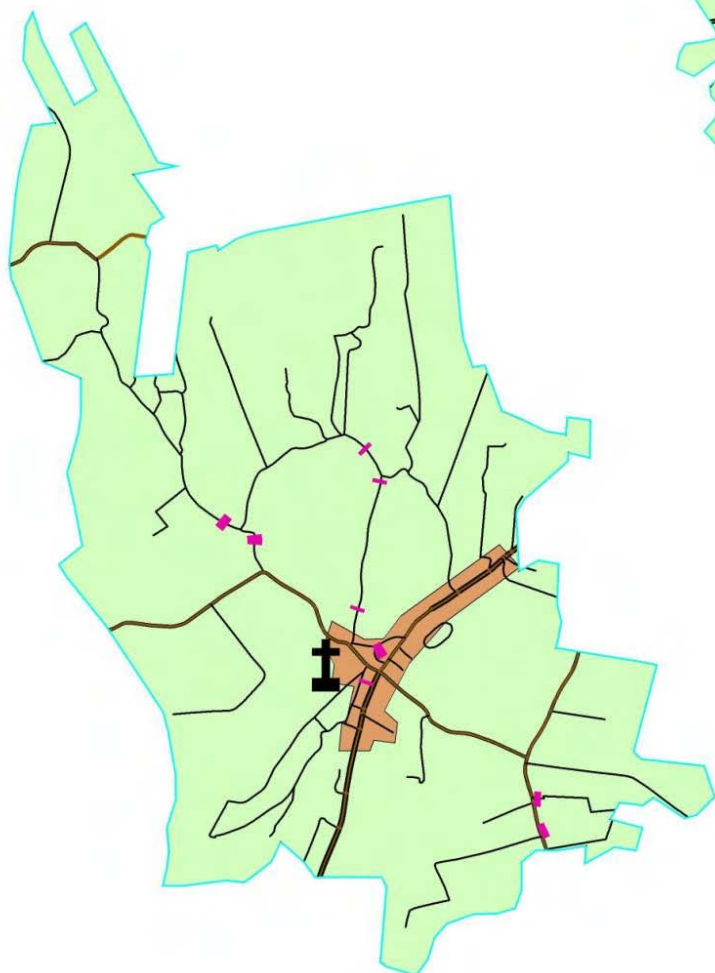
Stenkumla

I Stenkumla har elva alléer hittats varav åtta har inventerats, övriga tre är planterade utmed infarter. Ask, björk och lönn tycks vara vanliga trädslag här.

Stenkyrka

Åtta alléer har inventerats i Stenkyrka socken. Hälften har bara noterats på kartan medan resterande inventerats.

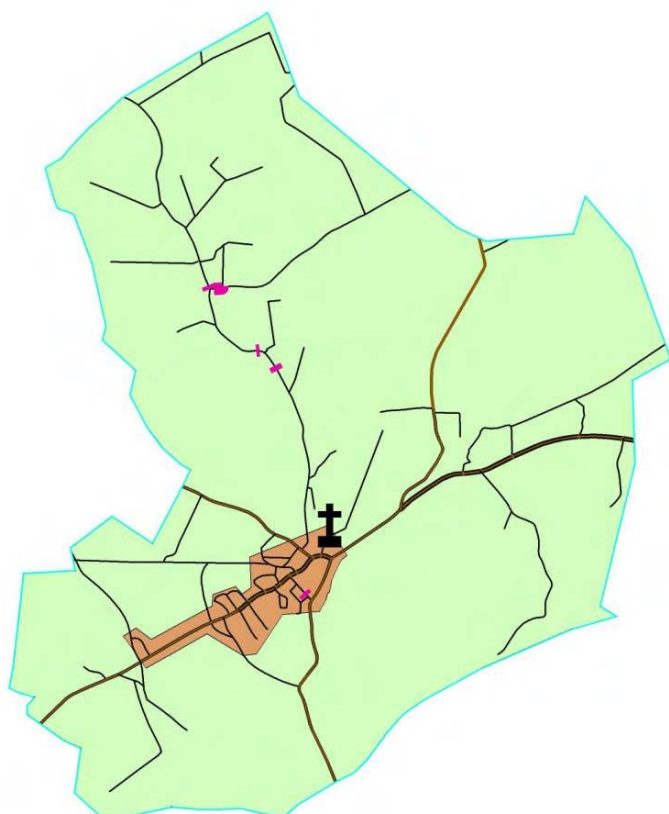
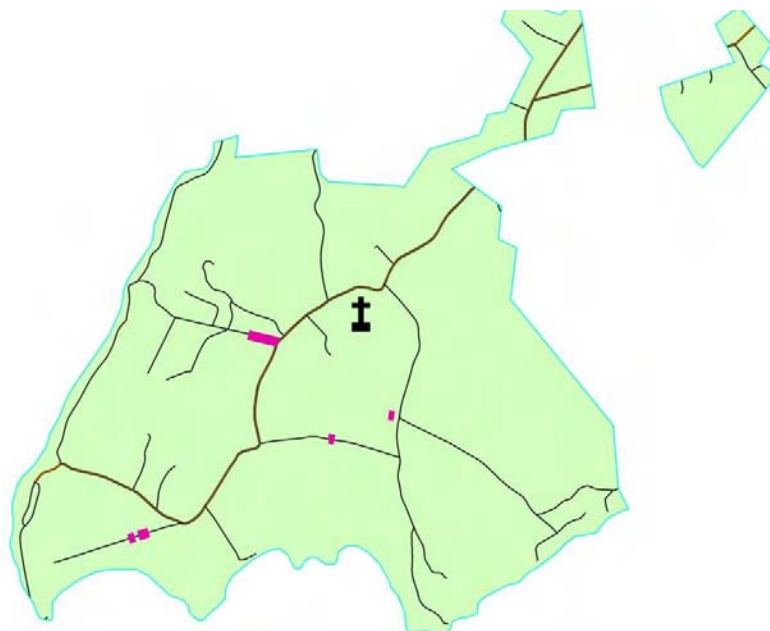
Stånga

Sju alléer har inventerats efter de enskilda vägarna i Stånga socken och två har noterats utmed infarter. De flesta är enkelsidiga.

Sundre

Tre av de fyra inventerade alléerna i Sundre har betecknats som tveksamma, vilket innebär att det är osäkert om de uppfyller biotopskyddsdefinitionen. Utöver de fyra alléer som inventerats har även en allé utmed infart observerats.

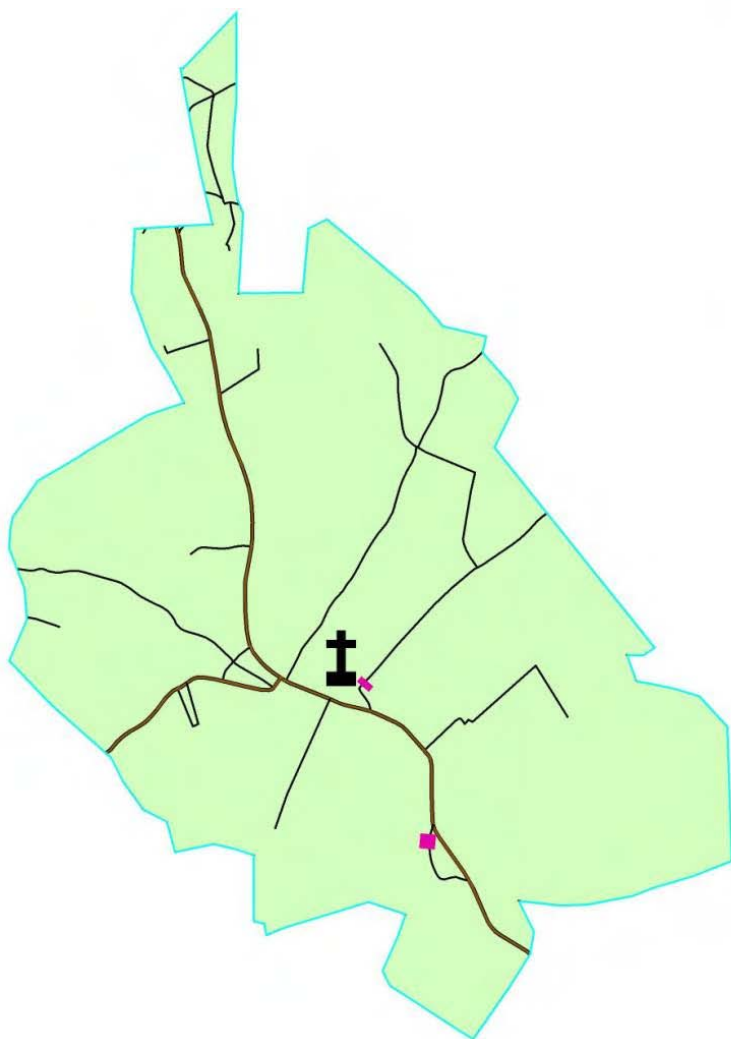
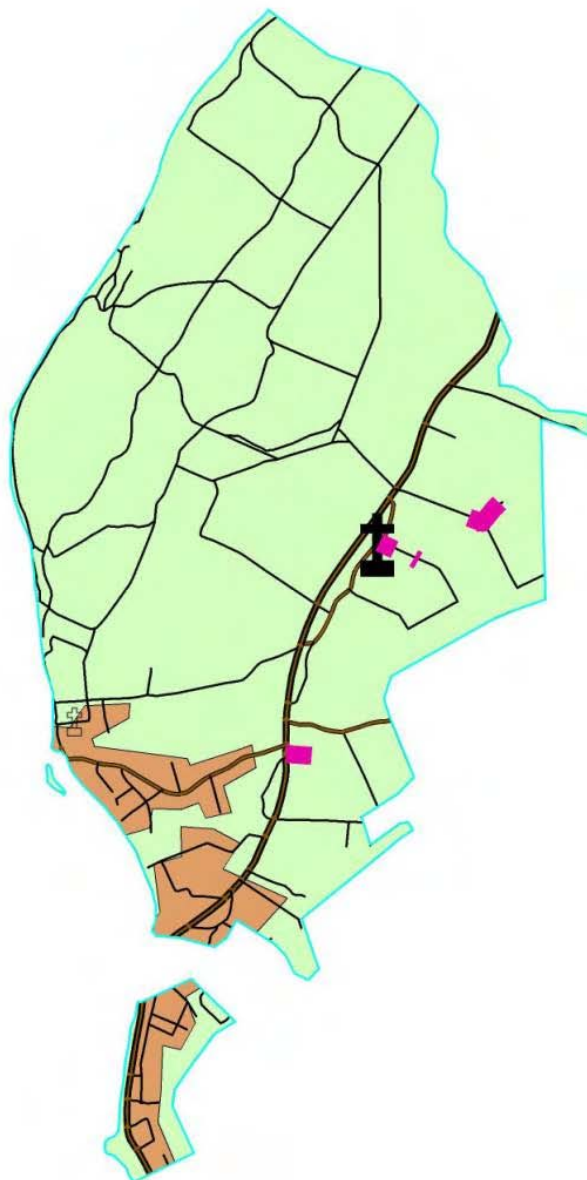
Tingstäde

Totalt har fyra alléer inventerats i Tingstäde, av dessa står tre i kanten av trädgårdar. En av alléerna tycks ha drabbats hårt av askskottsiukan.

Tofta

Av de fyra alléer som inventerades i Tofta är det tveksamt om två uppfyller biotopskyddsdefinitionen. Ask är det vanligaste trädslaget i tre av alléerna.

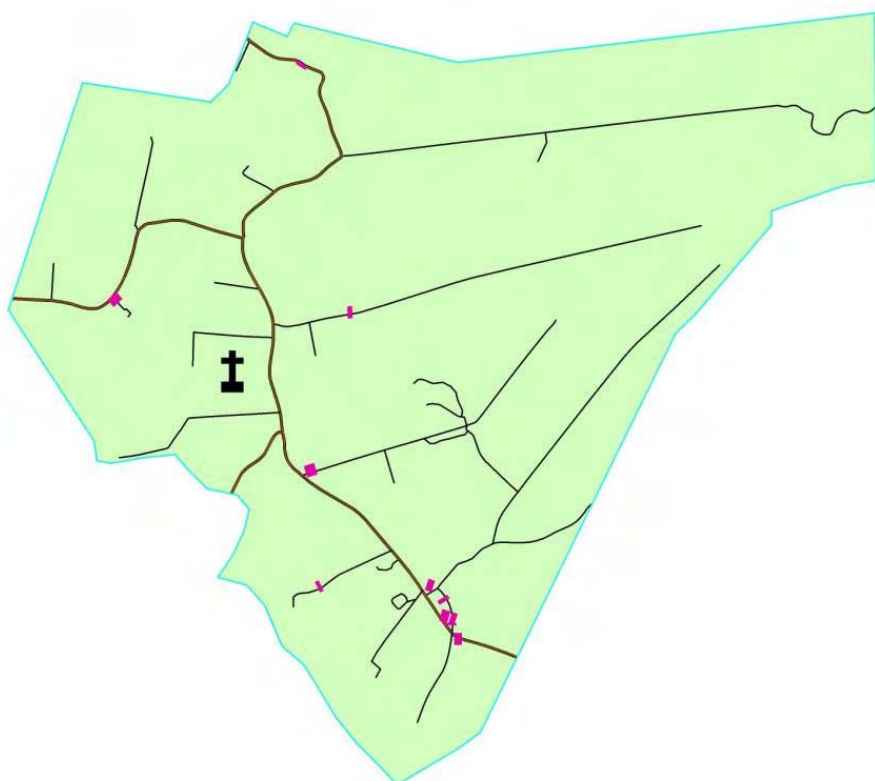
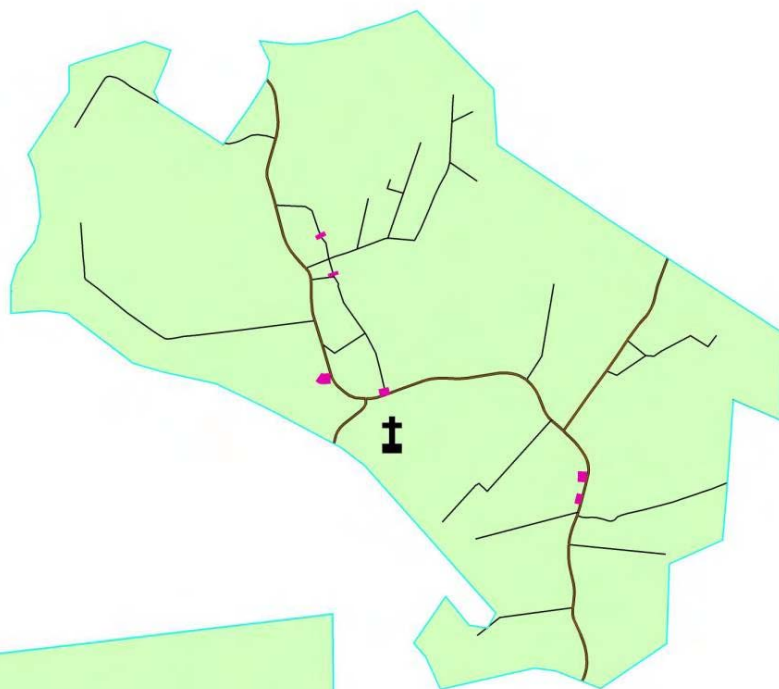

Träkumla

Två ganska små/korta alléer hittades utmed de enskilda vägarna i Träkumla. Båda består helt av ask och en av dem står i kanten av en trädgård.

Vall

I Vall socken hittades sex alléer, tre utmed infarter och tre som inventerades. De tre som inventerades innehåller endast ett trädslag per allé. En allé består av ask, den andra av kastanj och den tredje är en björkallé.

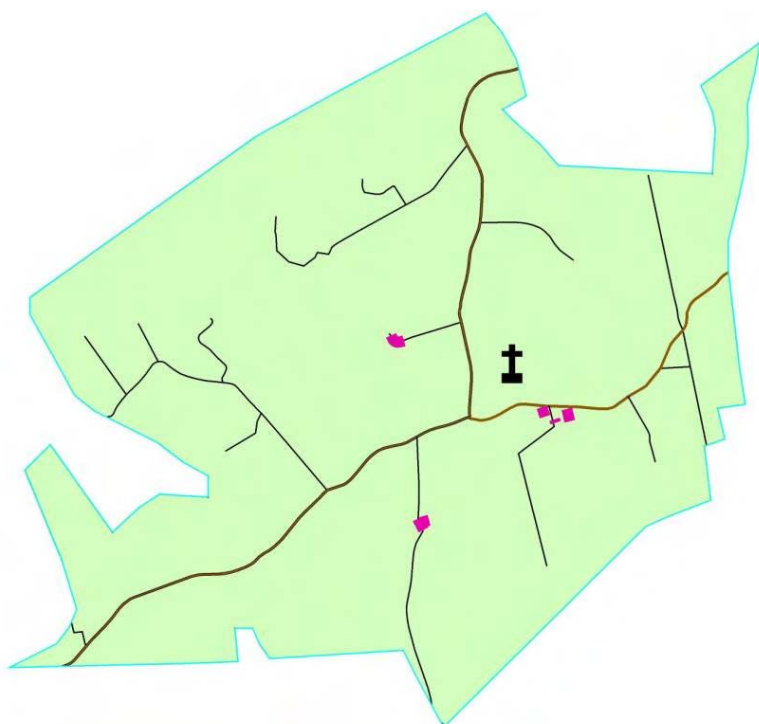
Vallstena

Nio alléer inventerades och två noterades utmed infarter i Vallstena socken. Fem av alléerna bestod enbart av askar. Några av alléerna är planterade i trädgårdskanter.

Vamlingbo

Åtta alléer hittades i Vamlingbo socken, det är dock tveksamt om tre av dessa helt uppfyller biotopskyddsdefinitionen. Alla alléer som betecknats som tveksamma innehåller både ask och oxel.

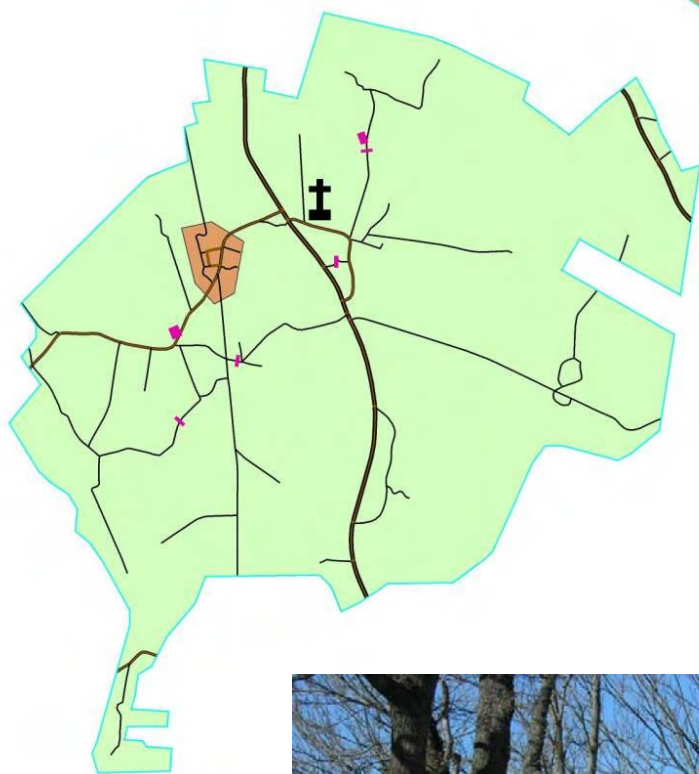

Viklau

Totalt fem alléer hittades i Viklau, två är planterade utmed infarter och har inte inventerats noggrannare. Övriga tre innehåller alla ask i större eller mindre utsträckning, en av dessa är dessutom att betrakta som en tveksam allé.

Visby

Den enda allé som hittades utmed enskild väg i Visby socken står öster om flygplatsen vid golfbanan. Den innehåller till större delen ask, men även en del oxel.

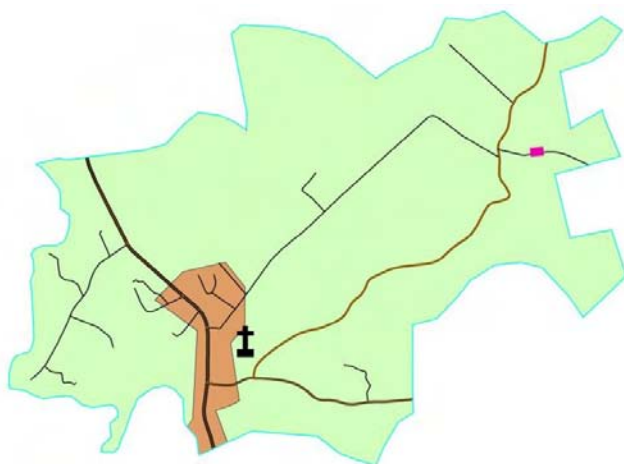
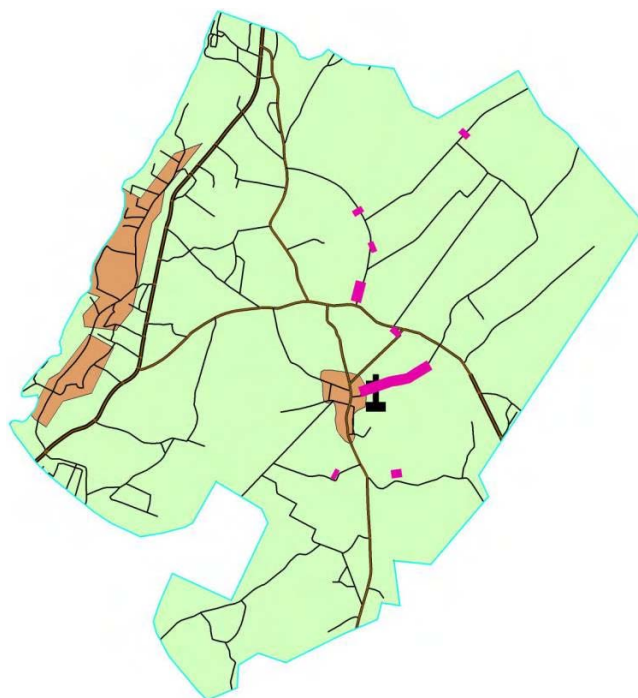
Vänge

Vänges fyra inventerade alléer är enkelsidiga och innehåller 5-8 träd var. De flesta står i trädgårdskanter. Utöver de fyra inventerade har även två alléer planterade utmed infarter ritats in på kartan över socknen.

Väskinde

I Väskinde har fem alléer inventerats utmed enskild väg och tre alléer vid infarter har noterats. De flesta inventerade alléerna är dubbelsidiga och innehåller mer än ett trädslag.

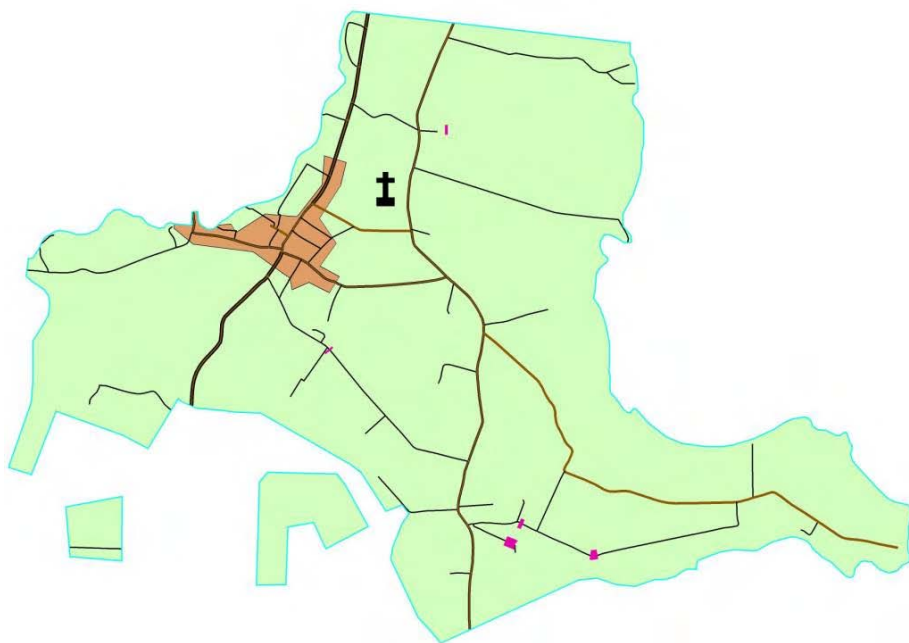
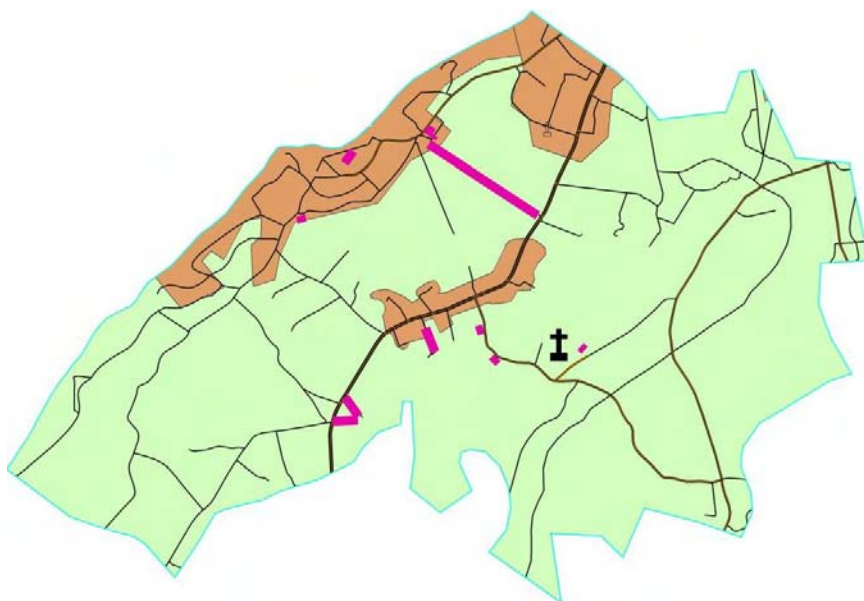

Västergarn

I Västergarn hittades endast en allé utmed enskild väg. Den dubbelsidiga allén består till större delen av askar men även ek förekommer. Det är inte helt säkert att allén uppfyller biotopskyddsdefinitionen.

Västerhejde

Av de elva alléer som hittades i Västerhejde inventerades åtta, resterande tre stod utmed infart och dokumenterades endast på kartan. I regel var alléerna här dubbelsidiga. Största allén, som ovanligt nog för Gotland domineras av ekar, sträcker sig från väg 140 ner till Nygårds.

Öja

Fem alléer inventerades i Öja socken. Ask och/eller lönn är vanligt förekommande trädslag i dessa alléer. En av alléerna är att betrakta som tveksam då den inte säkert uppfyller biotopskyddsdefinitionen.

Östergarn

I Östergarn socken hittades fyra alléer som inventerades och en utmed infart. Två av alléerna står i kanten av trädgårdar. En av alléerna står 2-3m från vägen inne i en hage men är tydligt planterad där.

